

ACADEMIC JOURNAL

วารสารวิชาการ

ปีที่ 22 ฉบับที่ 4

ตุลาคม - ธันวาคม 2562

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายสนิท แย้มเกษร)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นางวัฒนาพร ระงับทุกข์)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายกวินทร์เกียรติ นนธ์พละ)

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

กองบรรณาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
(นางสาวรัตนา แสงบัวเผื่อน)

นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางวรรณิ จันทศิริ

นางสาววรรณ ขุนศรี

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
(นางเสาวภา ศักดา)

นางสาววรารณ ศรีแสงฉาย

ลิขสิทธิ์และผู้จัดพิมพ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ บริษัท เอส.บี.เค.การพิมพ์ จำกัด

92/6 หมู่ 3 ต.บางพลีใหญ่

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

วารสารวิชาการ ประจำปี 2562 เข้าสู่ฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นฉบับสุดท้ายของปี ยังคงมุ่งมั่นนำเสนอบทความเกี่ยวกับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน รวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีบทความ ได้แก่ **แนวทางการจัดการเรียนรู้เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** เป็นบทความนำเสนอการจัดการเรียนรู้เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในห้องเรียน โดยบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ค่ายสุขสันต์ธรรมชาติ มาเรียนภาษาไทย : การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการจัดการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)** เป็นบทความนำเสนอการอบรมในค่ายการเรียนรู้ภาษาไทยที่ให้ความรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับครูและนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ **อุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ KANTAI HEIGHT METER จากโครงการนักเรียนประถมศึกษาสู่สิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์** เป็นบทความนำเสนอสิ่งประดิษฐ์ อุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ ที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน และได้มีการพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น จนนำไปสู่การขอจดสิทธิบัตรผลงานได้สำเร็จ **เส้นทางสู่...โรงเรียนพระราชทานเพื่อการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอย่างแท้จริง** เป็นบทความถ่ายทอดประสบการณ์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการประเมินคุณภาพ 5 ด้าน เพื่อรับรางวัลพระราชทาน **คุยชัดถึงแก่น : ผลการวิจัยของครูตรงกับปัญหาการวิจัยหรือไม่** เป็นบทสนทนาเกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนระหว่างครูและวิทยากรผู้ให้คำแนะนำในการประชุมเสนอผลงานวิจัยแห่งหนึ่ง **การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน สังกัด สพฐ. ในสัปดาห์ห้องสมุด ปี 2562** เป็นบทความนำเสนอการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเด็กทุกคนอ่านได้ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง สพฐ. และองค์การยูนิเซฟประเทศไทย **การรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติในสถานศึกษา** เป็นบทความเพื่อสร้างความตระหนักในสำคัญของการสร้างความรู้ความเข้าใจและการเรียนรู้เรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติในสถานศึกษาและการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตรออนไลน์

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มากนักน้อย ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความสนใจติดตามวารสารวิชาการอย่างต่อเนื่องแล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

สารบัญ

- 3 แนวทางการจัดการเรียนรู้เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 12 ค่ายสุขสันต์ธรรมชาติ มาเรียนภาษาไทย :
การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการใช้ภาษาไทย
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการจัดการเรียนการสอน
ผ่านการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
- 30 อุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ KANTAI HEIGHT METER
จากโครงการนักเรียนประถมศึกษา สู่สิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์
- 38 เส้นทางสู่...โรงเรียนพระราชทานเพื่อการบริหารจัดการ
สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอย่างแท้จริง
- 61 คุยขัดถึงแก่น : ผลการวิจัยของครูตรงกับปัญหา
การวิจัยหรือไม่
- 66 การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน สังกัด สพฐ.
ในสัปดาห์ห้องสมุด ปี 2562
- 77 การรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติในสถานศึกษา

แนวทาง การจัดการเรียนรู้ เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วงเดือน สุวรรณศิริ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นภารกิจในการสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่มวลมนุษยชาติจำนวนมากกว่า 7 พันล้านคน เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่มาก Richard Curtis ผู้สร้างภาพยนตร์และผู้ก่อตั้งองค์กรการกุศล Comic Relief จึงได้ก่อตั้งโครงการ “Project

Everyone” เพื่อระดมความร่วมมือจากหน่วยงานและบุคคลที่มีชื่อเสียงในการเป็นกระบอกเสียงสู่ทุกมุมโลก ทุกคนมีส่วนร่วมได้โดยเริ่มต้นด้วยการ “บอกต่อ” และ “เล่าถึง” 17 เป้าหมายโลกในทุกรูปแบบ อีกทั้งเชิญชวนให้เด็กและคนวัยหนุ่มสาวเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ ให้เป็นทั้งผู้ที่จะนำพาสู่การบรรลุเป้าหมาย SDGs ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากผลสำเร็จตามเป้าหมายโลกนี้

ในด้านการจัดการศึกษาตามเป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education) มุ่งหวังให้เด็กทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ระดับอนุบาล และเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการเข้าถึงการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทั้งอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เสีย

ค่าใช้จ่ายมาก มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ ขจัดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการและกลุ่มชาติพันธุ์ได้เข้าถึงการศึกษาและฝึกอาชีพอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ในวัยผู้ใหญ่ รวมถึงผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาและการมีวิถีชีวิตอย่างยั่งยืน

ภายใต้ “Project Everyone” ได้รวบรวมเครือข่าย และแหล่งข้อมูลการจัดกิจกรรม SDGs มากมาย ที่ทุกคนสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ และโครงการห้องเรียนที่ใหญ่ที่สุดในโลก (The World’s Largest Lesson) ได้พัฒนาสื่อการสอนในทุกรูปแบบ และตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทุกประเทศสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้ทันที เพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในเรื่องเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งภารกิจหลักการจัดการศึกษาต้องดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ 4 และการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้และเข้าใจเพื่อการบรรลุทั้ง 17 เป้าหมายดังกล่าว ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องทำให้ผู้เรียนตระหนักและเข้าใจว่าทำไมต้องมีเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ละเป้าหมายคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร และในระดับบุคคลจะอย่างไรที่จะส่งเสริมให้การขับเคลื่อนเป้าหมายโลกบรรลุผลได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือกับองค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินงานโครงการจัดการเรียนรู้เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนนำร่อง 10 โรงเรียน ทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านสันกอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. โรงเรียนบ้านห้วยหยวกป่าโซ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. โรงเรียนบ้านแม่ระเมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
4. โรงเรียนบ้านคลอง 14 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
5. โรงเรียนบ้านคลองยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
6. โรงเรียนแก่งเกลี้ยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
7. โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
8. โรงเรียนสำโรงทาบวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
9. โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

10. โรงเรียนจิระศาสตร์วิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้ดำเนินงานในบริบทที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในห้องเรียน การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและสนับสนุนกันระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ มุ่งจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงขอเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึง SDGs

ตัวอย่าง การจัดการเรียนรู้เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น เวลา 120 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เรียนอธิบายความหมายเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมายได้
2. ผู้เรียนอธิบายความสำคัญของเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อมวลมนุษยชาติได้
3. ผู้เรียนอธิบายเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้
4. ผู้เรียนนำเสนอเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในเป้าหมายที่สำคัญที่สุดสำหรับตนเองได้

สาระสำคัญ

เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นพันธสัญญาร่วมกันของนานาชาติประเทศทั่วโลก ที่มุ่งมั่นจะดำเนินการ 17 เป้าหมาย ให้บรรลุผลในปี 2573 ซึ่งครอบคลุมปัญหาหลักของโลก ได้แก่ การขจัดความยากจน (Poverty) การไม่เท่าเทียมกัน (Inequality) และการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate change) ถ้าประชาคมโลกดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวแล้ว เป็นการรับประกันได้ว่า ทุกคนในโลกจะมีสุขภาพที่ดี มีความปลอดภัย และในอนาคตโลกของเราก็จะยั่งยืน ดังนั้น SDGs จะเป็นกรอบแนวคิดและเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาทุกมิติของประเทศ ทุกองค์กรและหน่วยงานในประเทศต้องนำเป้าหมายโลกที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการและสนับสนุนให้บังเกิดผล ในระดับบุคคล ต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ รวมทั้งปฏิบัติตนและช่วยเหลือสนับสนุนต่อการบรรลุ SDGs

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลงานที่นักเรียนจะช่วยกันจัดทำทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล
2. ถามนักเรียนว่า รอบ ๆ ตัวเรา นักเรียนพบเจอปัญหาอะไรบ้าง ให้เขียนปัญหาลงในกระดาษการ์ด (1 การ์ด ต่อ 1 ปัญหา) คนละ 3 ปัญหา และให้นำเสนอ
3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน
4. นักเรียนดูคลิปวิดีโอเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน จากนั้นแต่ละกลุ่มเขียนปัญหาเพิ่มเติมที่ตนพบจากคลิปลงไปในกระดาษการ์ด ให้ได้มากที่สุด <https://www.youtube.com/watch?v=8sgycukafqQ> (อาจใช้วิดีโออื่นที่คล้ายกันได้)

5. นำกระดาศการ์ดประเด็นปัญหาของกลุ่มและแต่ละคน มาจัดวางลงในกระดาศปฐพีที่ติดาราง เป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ความยากจน (Poverty) 2) สุขภาพดีและอยู่ดีกินดี (Good Health and Well-Being) 3) การศีกษา ทักษะ และการมืงานทำ (Education, Skills and Jobs) 4) ความปลอดภัย และความยุติธรรม (A Safe and Fair World) 5) ความยั่งยืน (Sustainability) 6) สิ่งแวดล้อม (Environment)

6. ครูชวนสนทนาเชื่อมโยงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่ผู้นำประชาคมโลกร่วมมือกันกำหนดเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย และการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลในปี พ.ศ. 2573

7. เปิดคลิปีวดีโอ “เป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือเว็บไซต์ <https://www.youtube.com/watch?v=Ojaj1X5EQXg> และ <https://www.youtube.com/watch?v=v5lLPb0iiZY>

8. ครูแนะนำเป้าหมายแต่ละข้อ โดยใช้สือ PowerPoint ใหัรายละเอียดพอสังเขป และให้นักเรียนเปรียบเทียบกับตารางของกลุ่มตนเองว่ามีประเด็นปัญหาที่เหมือนหรือต่างกัน และนำเข้าสู่การอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ดังนี้

- ทำไมบางปัญหาจึงอยู่ในเป้าหมายโลก และทำไมปัญหาบางอย่างไม่ได้ถูกรวมไว้ในนี้
- มีเป้าหมายโลกข้อใดที่ไม่มีนักเรียนคนใดระบุถึงหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้น ทำไมปัญหาข้อนั้นถึงมีการนำเข้ามาเป็นเป้าหมายโลก
- กลุ่มเติมตารางให้สมบูรณ์ และวาดโลโก้แต่ละเป้าหมายลงในตาราง และนำไปติดไว้ในห้องเรียน

9. นักเรียนทบทวนเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผ่านกิจกรรมเกมตอบคำถามออนไลน์ โดยใช้เว็บไซต์ Kahoo.it เป็นต้น และการเล่นเกมบันไดงู

10. ทบทวนเป้าหมายด้วยการทำใบงาน SDGs ได้แก่ กิจกรรมจับคู่เป้าหมายโลก เรียงลำดับ ความสำคัญของเป้าหมาย และให้เลือกว่า เป้าหมายที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญที่สุดในปัจจุบัน 3 อันดับ

11. นักเรียนเลือกเป้าหมายที่สำคัญที่สุดสำหรับตนเอง 1 เป้าหมาย

12. นักเรียนจับกลุ่มใหม่ ตามเป้าหมายที่ตนเองเลือกที่สำคัญที่สุด

13. สมาชิกกลุ่มผลัดกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในมุมมองของตนว่า ทำไมจึงคิดว่า เป้าหมายนี้สำคัญที่สุด

14. นักเรียนช่วยกันคิด คำขวัญหรือสโลแกน เพื่อรณรงค์ให้ทุกคนตระหนักและร่วมกันช่วยแก้ปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โปสเตอร์ วาดภาพ คลิปวิดีโอ เป็นต้น รวมถึงแนวคิดและวิธีการรณรงค์

15. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน หลังจากนั้น ให้เขียนสะท้อน (Reflection) การนำเสนอของแต่ละกลุ่มใน 3 ประเด็น คือ 1) สิ่งที่ทำได้ดีแล้ว 2) สิ่งที่ขาดหายไปยังไม่ได้ทำ และ 3) ถ้านำเสนอครั้งต่อไป สิ่งที่จะทำแตกต่างจากเดิม

16. กิจกรรมกลุ่มเล็ก: นักเรียนแต่ละคนผลัดกันเล่า “ความรู้สึก” ของตนเอง ใน 3 ช่วงเวลา ดังนี้

- ก่อนที่จะเรียนรู้เรื่องนี้ ความรู้สึกเป็นอย่างไร
- ขณะที่เรียนรู้เรื่องนี้ ความรู้สึกเป็นอย่างไร
- หลังจากการเรียนรู้เรื่องนี้ ความรู้สึกเป็นอย่างไร

ทั้งนี้ ครูต้องคอย ๆ ให้นักเรียนฝึกสะท้อนความรู้สึก เพื่อตามความคิด รู้เท่าทันความรู้สึกนึกคิด และการกระทำของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

17. ครูเชื่อมโยงสู่เป้าหมายที่ 17 จับมือกันสู่เป้าหมาย โดยสรุปว่า

“ความร่วมมือกันในการเรียนรู้ ตั้งใจและจดจ่อในสิ่งที่เพื่อนพูด คิด และรู้สึก เปิดใจยอมรับ ชื่นชม และเข้าใจ และพร้อมที่จะร่วมกันทำงาน ร่วมกันแก้ปัญหา เราจะบรรลุผลได้ ถ้าเราทุกคนร่วมมือกัน รวมกลุ่มและรวมพลังไปด้วยกัน”

18. นักเรียนทุกคนลุกขึ้นยืนและจับมือกันรวมเป็นกลุ่มใหญ่ ปิดท้ายด้วยเพลง “จับมือไว้”

กิจกรรมต่อยอด

เป็นการประสานความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะอื่น ๆ สู่การปฏิบัติ ในสถานการณ์จริง

1. ชิงงาน คำขวัญหรือสโลแกนเพื่อรณรงค์ให้ผู้คนตระหนักและร่วมกันช่วยแก้ปัญหา ในแต่ละเป้าหมาย ให้นักเรียนปรับปรุงและฝึกซ้อมให้ชำนาญ และนำเสนอในสถานการณ์จริง เช่น เสนอต่อระดับชั้นอื่น กิจกรรมหน้าเสาธง การประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมชุมชน การอัดเป็นคลิปวิดีโอเผยแพร่ รวมทั้งการผลิตชิ้นงานติดในบริเวณโรงเรียน

2. นักเรียนแต่ละคนนำเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เห็นว่ายสำคัญสำหรับตนเอง ไปบันทึกเป็นคลิปวิดีโอ ความยาวไม่เกิน 1 นาที และอัปโหลดไว้ใน YouTube หรือเว็บไซต์ของโรงเรียน โดยศึกษาจากตัวอย่าง ดังนี้

- <https://www.youtube.com/watch?v=YRj9ho4lCwI>
- https://www.youtube.com/watch?v=ecfDAyD_j10
- <https://www.youtube.com/watch?v=ajqEnSDBUI>
- https://www.youtube.com/watch?v=0jxZUMn_kjE
- https://www.youtube.com/watch?v=b_ToZH8Emis
- <https://www.youtube.com/watch?v=52eMwOKrRmg>
- https://www.youtube.com/watch?time_continue=8&v=u1zNH0YmhUI

3. ครูเปิดคลิปวิดีโอของนักเรียน เพื่อการเรียนรู้ในประเด็นของแต่ละคนเป็นระยะ ๆ และเพื่อการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการกระตุ้นให้นักเรียนได้พูด เขียน และนำเสนอในทุกเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเกิดแรงบันดาลใจสู่การเรียนรู้และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active citizen)

4. นักเรียนสามารถต่อยอดเป็นโครงการในการคิดค้นนวัตกรรม (Innovative Co-creator) ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมาย SDGs ที่สนใจ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ดีขึ้นทั้งในวิถีการดำเนินชีวิต โรงเรียน และชุมชน

5. ครูจัดให้มีกระบวนการสะท้อนคิด (Reflection) และสะท้อนความรู้สึกลหลังจากที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learners)

สื่อประกอบกิจกรรม

1. MV เพลง What I've done ของ Linkin Park จาก <https://www.youtube.com/watch?v=8sgycukafqQ>
2. PowerPoint Presentation link: <https://www.facebook.com/groups/957539937644338/permalink/2474134009318249>
3. เกม Kahoot.it ใบงาน และเกมบันไดงู
4. เพลง “จับมือไว้” ของ ธงไชย แมคอินไตย์ จาก <https://www.youtube.com/watch?v=AEYkrU-JKaY>
5. กระดาษสี ดินสอสี และปากกาเมจิก สำหรับกิจกรรมที่ 14

การวัดและประเมินผล

เน้นการวัดและประเมินผลสมรรถนะด้านการสื่อสาร (Communication competence) โดยครูศึกษาคู่มีประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้กำหนดแนวทางการประเมินไว้ ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้เน้นการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ในบริบทที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์จริง

แหล่งเรียนรู้เพิ่ม

1. <https://web.facebook.com/groups/957539937644338/?fref=ts>
2. <https://web.facebook.com/globalgoalsthailand/?fref=ts>
3. <https://web.facebook.com/globalgoals.th/?fref=ts>
4. <http://worldslargestlesson.globalgoals.org/>
5. <https://www.globalgoals.org/>
6. <http://www.tsdf.or.th/th/>
7. <http://www.globalgoals.org/>
8. <http://www.globalgoalsthailand.com/>
9. <https://www.facebook.com/groups/957539937644338/?fref=ts>

เอกสารอ้างอิง

โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย. (2558). แผนการจัดกิจกรรมเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของ โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย. กรุงเทพมหานคร.

มูลนิธิมันพัฒนา. (2560). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ฉบับภาษาไทย. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2560, จาก http://www.manpattanalibrary.com/news_detail.php?id=48

ค่ายสุขสันต์हररชามาเรียนภาษาไทย :

การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการใช้ภาษาไทย
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการจัดการเรียน
การสอนผ่านการเรียนรู้เชิงรุก
(Active Learning)

ดร.ดวงใจ บุญยะภาส
อารมย์ เหลืองแดง
สัจจานันท์ ชุมวาส
ธีระพล พงษ์พิมาย
อาชวีวิชญ์ อุ๋ข้าวอุ๋น้ำ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
โรงเรียนบ้านวังตะเคียน
โรงเรียนวัดวังไทร
โรงเรียนบ้านบालะ
โรงเรียนมัธยมปุรณาวาส

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความคิดให้กับเยาวชนของประเทศ โดยเฉพาะในโลกของศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ดังนั้น เยาวชนไทยจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ อาทิ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และอาชีพ เป็นต้น เพื่อช่วยให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ได้กำหนดนโยบายสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ และเพื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากภาษาไทยนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และแสวงหาความรู้แล้ว ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษอีกด้วย ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยมาโดยตลอด รวมทั้งมีการกำหนดนโยบายให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ในการดำเนินการพัฒนาดังกล่าวมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนภาษาไทยไปสู่เป้าหมายการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ด้วยเป้าหมายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ภาษาไทยของนักเรียน และการจัดทำสื่อการเรียนรู้ภาษาไทยในบ้านและแบบฝึกภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน และการจัดทำสื่อการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สำหรับนำไปสู่การพัฒนาการอ่าน การเขียน และการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารของนักเรียนต่อไป การอบรมดังกล่าวจัดขึ้นให้กับครูผู้สอนภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สงขลา และสตูล จำนวน 3 รุ่น ได้แก่

- รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 5-8 กันยายน 2562 ณ โรงแรม ซี.เอส.ปัตตานี จังหวัดปัตตานี
- รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 12-15 กันยายน 2562 ณ โรงแรมปาร์ค วิว ยะลา จังหวัดยะลา
- รุ่นที่ 3 ระหว่างวันที่ 26-27 กันยายน 2562 ณ โรงแรมไดอิชิ จังหวัดสงขลา

การอบรมดังกล่าวนับเป็นอีกภารกิจสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนภาษาไทย ของสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำหรับ การจัดกิจกรรมการอบรมดังกล่าวมีปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึง อาทิ ครูผู้สอนส่วนหนึ่งไม่ได้จบ วิชาเอกภาษาไทย เป็นครูใหม่ที่เริ่มมาสอนระดับประถมศึกษา เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ สถาบันภาษาไทย จึงได้นำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาใช้ ใน การอบรม ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้สอน” มาเป็น “ผู้จัดกิจกรรม การเรียนรู้” และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนของตน รวมทั้งการให้คำแนะนำช่วยเหลือครูผู้สอนอื่น ๆ สำหรับนักเรียนจะได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย พัฒนาระบบการคิด และการเรียนรู้ ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย

รูปแบบของการจัดอบรม จัดในลักษณะของค่ายการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ชื่อว่า **“ค่ายสุขสันต์हरषा มาเรียนภาษาไทย”** ทั้งนี้ มีรูปแบบของการอบรมที่ให้ความรู้ผ่านกิจกรรม ที่หลากหลาย โดยมีเกม เพลง เป็นสื่อกระตุ้นความสนใจเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ เช่น เพลง “มาเรียนภาษาไทย” หรือ “มาซี” ซึ่งคณะวิทยากรใช้เป็นเพลงเปิดกิจกรรมของกอง (สุข) สันต์हरषา ซึ่งทำให้ครูผู้สอนภาษาไทยและนักเรียนที่เข้ารับการอบรมทุกคนในห้องล้วนมีสีหน้า ยิ้มแย้มแจ่มใส บ่งบอกถึงความสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อได้ร้องเพลงประกอบลีลาท่าทาง ดังกล่าว และนี่ก็คือการเปิดม่านสู่การเรียนรู้ภาษาไทยของ **“ค่ายสุขสันต์हरषา มาเรียนภาษาไทย”** ค่ายพัฒนาการอ่าน การเขียนของภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เพลง มาเรียนภาษาไทย

มามาเรียนภาษาไทย ให้สนุกสุดใสด้วยหัวใจเร่ร่า
มามาเรียนภาษาไทย ให้สนุกสุดใสด้วยหัวใจเร่ร่า
ได้โยกย้ายส่ายเอวไปมา ได้โยกย้ายส่ายเอวไปมา
ได้ฝึกเขียนเรียนอ่าน กอ-อา กา ได้ฝึกเขียนเรียนอ่าน กอ-อา กา
สนุกหนักหนามาเรียนภาษาไทย สนุกหนักหนามาเรียนภาษาไทย
เย้ เย้ เย้ โยว โยว โยว ย่า ย่า ย่า
เย้ เย้ เย้ โยว โยว โยว ย่า ย่า ย่า

เพลง มาชี

มาชี มาชี มาให้เร็วรี มาสนุกเร็วไว
มาฝึกอ่านสำราญเร่ใจ (ซ้ำ)
ครูภาษาไทยสอนให้อ่านคำ

ลักษณะการอบรม

การอบรมแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 : ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ส่วนที่ 2 : นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

การอบรมจัดเป็น **“ฐานปฏิบัติการเรียนรู้”** โดยกำหนดฐานการเรียนรู้เป็น 4 ฐาน ใช้หลักการจัดฐานการเรียนรู้จากเนื้อหาที่ง่ายไปยาก ดังนี้

ฐานที่ 1 : เรียนรู้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์/คำในแม่ ก กา/การผันวรรณยุกต์

ฐานที่ 2 : เรียนรู้คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา/คำที่มีสระลดรูปและเปลี่ยนรูป

ฐานที่ 3 : เรียนรู้คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ/คำที่มีอักษรนำ/คำที่มีตัวการ์นต์/คำที่มี รร/ คำพิเศษอื่น ๆ เช่น คำที่ใช้ ฑ ฤ ฤ

ฐานที่ 4 : เรียนรู้การฟังและการพูดเพื่อการสื่อสาร

การจัดเตรียมสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรม

1. ห้องประชุมรวม 1 ห้อง

2. ห้องประชุมประจำฐานปฏิบัติการเรียนรู้ จำนวน 4 ฐาน หรืออาจจัดเป็นฐานในห้องเดียว กรณีที่มีห้องขนาดใหญ่และไม่มีห้องย่อย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมตามจำนวนนักเรียนและครูในแต่ละฐาน

3. ห้องสาธิตการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดทำสื่อการสอน 1 ห้อง

การเตรียมฐานปฏิบัติการเรียนรู้

การเตรียมฐานปฏิบัติการเรียนรู้ มีดังนี้

1. วิทยาการ

1.1 วิทยาการ ต้องมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่สอนตามฐานการเรียนรู้ทั้ง 4 ฐาน มีเทคนิคการสอนที่ดี สามารถสื่อสารและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีความอดทน เสียสละ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

1.2 จำนวนวิทยาการ ขึ้นอยู่กับจำนวนครูผู้สอนและนักเรียนในแต่ละฐานปฏิบัติการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนจะมีการประเมินความสามารถในการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด เพื่อนำผลคะแนนมาจัดเข้าฐานปฏิบัติการเรียนรู้ ทั้งนี้ จำนวนนักเรียนในแต่ละฐานควรมี

สื่อประกอบการจัดอบรม

3. การประเมินการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดภาษาไทยก่อนและหลังการอบรม

การประเมินการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดภาษาไทยก่อนและหลังการอบรม ประเมินโดยใช้แบบทดสอบ จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่	เนื้อหา	จำนวนข้อ	ข้อละ (คะแนน)	รวมคะแนน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	เกณฑ์ การประเมิน (ผ่าน)
ชุดที่ 1-3	1. อ่านคำ	5	1	5	15 คะแนน ขึ้นไป
	2. อ่านประโยค	2	5	10	
	3. เขียนคำ	5	1	5	
	4. เขียนประโยค	2	5	10	
ชุดที่ 4	การฟังและการพูด	1			ปฏิบัติตามคำสั่งได้

เมื่อรวมคะแนนแล้วให้พิจารณาคัดนักเรียนเข้าฐานที่นักเรียนได้คะแนนไม่ผ่านตามเกณฑ์

ตัวอย่างแบบประเมิน

ฉบับครูผู้สอน

แบบประเมินความสามารถในการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด (ชุดที่ 1)

1. อ่านคำ (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

1.	กี - ลา	* การให้คะแนน (ข้อละ 1 คะแนน รวมคะแนน 5 คะแนน) - อ่านถูกต้อง ได้คำละ 1 คะแนน - อ่านผิด ไม่ได้คะแนน
2.	มะ - ลิ	
3.	เลอะ - เทอะ	
4.	แก๊ - ไช	
5.	ทัว - ไป	

2. อ่านประโยค (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ประโยคที่ให้อ่าน	* การให้คะแนน
1. ปู่ต๋อแก้วอีสีเทาให้อา	(ข้อละ 5 คะแนน รวมคะแนน 10 คะแนน) - อ่านถูกต้องทุกคำในประโยค ได้ 5 คะแนน - อ่านได้เป็นส่วนใหญ่ ได้ 3 คะแนน - อ่านไม่ได้หรืออ่านได้น้อยมาก ได้ 0 คะแนน
2. วิชามีไปตุเรือใบสีฟ้าที่ทะเล	

3. เขียนคำ (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

คำที่ให้เขียน	* การให้คะแนน
1. เวลา	(ข้อละ 1 คะแนน รวมคะแนน 5 คะแนน) - เขียนถูกต้อง ได้คำละ 1 คะแนน - เขียนผิด ไม่ได้คะแนน
2. กอบัว	
3. มะเขือ	
4. ไม้เท้า	
5. เสื้อผ้า	

4. เขียนประโยค (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ประโยคที่ให้เขียน	* การให้คะแนน
1. แม่ดูกาน้ำที่ได้โต๊ะ	(ข้อละ 5 คะแนน รวมคะแนน 10 คะแนน) - เขียนถูกต้องทุกคำในประโยค ได้ 5 คะแนน - เขียนได้เป็นส่วนใหญ่ ได้ 3 คะแนน - เขียนไม่ได้หรือเขียนได้น้อยมาก ได้ 0 คะแนน
2. มานะนำไปบัวให้มานี่	

1. กิจกรรมสัมพันธ์

กิจกรรมสัมพันธ์จะจัดขึ้นในช่วงเช้าและช่วงเย็นของแต่ละวัน โดยวิทยากรฝ่ายกิจกรรมสัมพันธ์จะดำเนินกิจกรรมสัมพันธ์ เพื่อสร้างความคุ้นเคย ความรู้สึกที่ดีต่อกัน สร้างความสามัคคี ตลอดจนวิธีการปฏิบัติตนที่เหมาะสม การเข้ารับการอบรม เช่น การจัดแถว การร้องเพลง การปรบมือ เป็นต้น

2. การประเมินการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดของนักเรียน

เป็นการประเมินนักเรียนก่อนเข้ารับการฝึกอบรมการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด ในฐานปฏิบัติการ มีแนวปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้ประเมิน ได้แก่ วิทยากรสาธิต วิทยากรประจำฐาน และครูผู้สอนที่เข้ารับ การอบรม ทั้งนี้ ต้องชี้แจงวิธีการทดสอบและทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินให้ครูผู้สอนที่ เข้ารับการอบรม ทราบก่อน โดยผู้ประเมินจะต้องเตรียมแบบทดสอบและดินสอสำหรับนักเรียนทุกคน

2.2 จัดโต๊ะที่นั่งให้ผู้ประเมิน และเก้าอี้สำหรับนักเรียน และจัดการประเมิน ทั้งนี้ ให้มี จุดลงทะเบียนรายชื่อนักเรียนที่จะเข้ารับการฝึกทักษะในแต่ละฐานปฏิบัติการเรียนรู้

2.3 วิธีการประเมิน

1) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดที่ 1 ผู้ประเมินรวมคะแนนและเทียบเกณฑ์ที่กำหนด ถ้า **ไม่ผ่าน** ให้นักเรียนไปลงทะเบียนชื่อเข้าฐานปฏิบัติการเรียนรู้ที่ 1 หาก **ผ่าน** ให้ทำแบบทดสอบชุดที่ 2 ต่อไป และทำการทดสอบต่อไปจนกว่าถึงชุดที่ 4

2) นักเรียนลงทะเบียนรายชื่อตามฐานปฏิบัติการเรียนรู้ และรับป้ายชื่อที่ระบุ ชื่อเล่น และชื่อฐานปฏิบัติการเรียนรู้ (1, 2, 3 และ 4) จากนั้นให้นักเรียนเข้าฐานตามที่ได้ลงทะเบียนไว้

หมายเหตุ กรณีที่นักเรียนได้รับการประเมินแล้ว ให้จัดนักเรียนเข้ากลุ่มตามฐาน โดยครูวิทยากรเป็นผู้ดูแล และให้นักเรียนทำกิจกรรมในฐาน โดยไม่ให้ส่งเสียงดังรบกวนนักเรียนที่กำลังประเมิน

3. กิจกรรมเข้าฐานปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด

3.1 การเตรียมความพร้อมฐานปฏิบัติการเรียนรู้ ให้จัดสถานที่โดยอาจเป็นห้องแยกแต่ละฐานหรืออาจจัดเป็นฐาน 4 ฐาน ในห้องเดียว กรณีที่มีห้องขนาดใหญ่และไม่มีห้องย่อย และจัดเตรียมโต๊ะ เก้าอี้ พร้อมทั้งสื่อต่าง ๆ สำหรับการจัดฐานปฏิบัติการเรียนรู้

วิทยากรประจำฐาน รับนักเรียนเข้าฐานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมสัมพันธ์ ทั้งนี้ วิทยากรอาจให้นักเรียนทำแบบประเมินก่อนและหลังการอบรมในแต่ละฐาน เพื่อพัฒนาการสอนในอนาคตต่อไป

3.2 นักเรียนเข้าประจำฐานปฏิบัติการเรียนรู้ และดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด

การเข้าฐานปฏิบัติการเรียนรู้ของนักเรียน

3.3 ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมร่วมกิจกรรม “เปิดใจ... สู่ความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนการสอน” จากวิทยากรสาธิตการสอน หากยังมีเวลาอาจให้ศึกษาการจัดกิจกรรมสาธิตการสอน โดยวิทยากรสาธิตการสอนแบ่งเนื้อหาการสอนตามฐานปฏิบัติการเรียนรู้ทั้ง 4 ฐานในการสอนอาจมีเนื้อหาสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเชื่อมโยงเนื้อหาตามความเหมาะสม โดยให้ปฏิบัติการสอนนักเรียน ทำกิจกรรมเหมือนในห้องเรียน

บทบาทของวิทยากรประจำฐาน ทำหน้าที่ ฝึกทักษะ การอ่าน เขียน ฟัง และพูด ให้นักเรียนในแต่ละฐาน
บทบาทวิทยากรสาธิตการสอน ทำหน้าที่ พัฒนา การสอน การอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด ให้ครู ผู้สอนภาษาไทยและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานภาษาไทย

การเข้าฐานปฏิบัติการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรม

4. การฝึกปฏิบัติเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และผลิตสื่อการสอน โดยวิทยากรสาธิตการสอน

วิทยากรสาธิตการสอน ให้ความรู้ด้านหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และผู้เข้ารับการอบรมฝึกเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกเรื่องที่จะสอน พร้อมทั้งจัดทำสื่อการสอน ทั้งนี้ ครูวิทยากรสาธิตการสอน อาจเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องเขียนให้ตามความเหมาะสม

5. การสาธิตการสอนของครูที่เข้ารับการอบรม

ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมสาธิตการสอนเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรม โดยมีวิทยากรสาธิต และวิทยากรประจำฐาน วิชาภาษาอังกฤษในลักษณะกัลยาณมิตร เพื่อให้ครูทราบจุดเด่นและข้อจำกัดที่ควรได้รับการปรับปรุง ของตนเอง ระยะเวลาในการสาธิตการสอนขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้ารับการอบรม

6. พิธีปิดและมอบเกียรติบัตร

สรุปภาพรวมของกิจกรรมการอบรมจากคณะวิทยากร ทั้งนี้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงความคิดเห็นจากการเข้ารับการอบรม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาในการจัดกิจกรรมอบรมในครั้งต่อไป มีการมอบเกียรติบัตรให้กับผู้เข้ารับการอบรม และปิดการประชุม

เพลง ชีวิตนักเรียน

ตื่นมาต้องไปโรงเรียน ฝึกอ่านฝึกเขียนแสนสนุกสนาน
พวกเรามีความสุข พวกเรามีความสุข
ใครอยากสนุก เอ้าลูกมาโรงเรียน
ใครอยากสนุก เอ้าลูกมาโรงเรียน
เอ้า เต๋น เต๋น เต๋น เต๋น เต๋น
เอ้า โยก โยก โยก โยก โยก
เอ้า ย่อ ย่อ ย่อ ย่อ ย่อ
เอ้า ย้าย ย้าย ย้าย ย้าย ย้าย

เสียงเพลง “ชีวิตนักเรียน” เพลงสุดท้ายของการอบรมในครั้งนี้ ยังคงทำหน้าที่ของตัวเองได้อย่างดีเยี่ยม ครูผู้สอนและนักเรียนลุกขึ้นมาเต้นกันอย่างสนุกสนานก่อนที่จะจากกันไปในเวลาอันใกล้ แม้แต่วันนี้จะเป็นวันสุดท้ายของการอบรม แต่แน่นอนว่าสิ่งที่ทุกคนได้รับมีใช้เพียงแต่ความสนุกสนานเพลิดเพลิน สำหรับครูผู้สอนนั้น ทุกคนต่างได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดทำสื่อการสอน และใบหน้าที่เปี่ยมไปด้วยรอยยิ้มและเสียงหัวเราะของนักเรียนตลอดการปฏิบัติกิจกรรมในฐานการเรียนรู้ ก็เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า นักเรียนมีความสุขเพียงใดใน “ค่ายสุขสันต์ธรรมชาติ มาเรียนภาษาไทย” ครั้งนี้

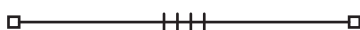
การนำไปขยายผลต่อยอดในชั้นเรียน

การอบรมในครั้งนี้ การประสบความสำเร็จในระหว่างการอบรมมิใช่เป้าหมายสำคัญเท่ากับการที่ครูผู้สอนได้นำเทคนิควิธีการที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปขยายผลต่อยอดในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีความสุขเช่นนักเรียนที่มาเข้ารับการอบรม และทุกภาพต่อไปนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งจากการนำไปขยายผลต่อยอดในชั้นเรียนของครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรม

...เชื่อมั่นว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุขของ **“ค่ายสุขสันต์हररा มาเรียนภาษาไทย”** จะขยายผลออกมาไปทั่วพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนำไปสู่ความเข้มแข็งในการใช้ภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

รายชื่อคณะวิทยากร
“ค่ายสุขสันต์हररा มาเรียนภาษาไทย”
ตาม QR Code นี้

อุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ KANTAI HEIGHT METER

จากโครงการนักเรียนประถมศึกษา สู่สิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์

ธีรัช คำยิ่ง*

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองยูง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านแคนใต้ ตำบล ขอนแก่น จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งใน การประเมินของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา รอบที่ 2 โรงเรียน ได้รับการประเมินในมาตรฐาน ที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับปรับปรุง โรงเรียนจึง กำหนดนโยบายให้ครูปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดให้มากขึ้น การจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานเป็นวิธีหนึ่งที่ครูทุกคนดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการจัด นิทรรศการวิชาการของโรงเรียนในทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อให้ครูและนักเรียนได้นำเสนอผลงาน แฟ้มสะสมงาน และโครงงาน โดยได้เชิญผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาร่วมงานซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 จนถึงปัจจุบัน ได้รับความร่วมมือจาก คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี

*อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคนใต้สามัคคี

จากจุดเริ่มต้นนี้ ทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับการเรียนรู้จากโครงการ และได้รับรางวัลเหรียญทองจากการนำเสนอโครงการที่เข้าประกวดหลายรายการ ทั้งในระดับเครือข่ายโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับภาค โครงการที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับโรงเรียนมากที่สุด คือ “โครงการคณิตศาสตร์สิ่งประดิษฐ์ อุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ” ซึ่งเป็นโครงการที่นักเรียนได้พัฒนาต่อเนื่องยาวนานถึง 3 ปีการศึกษา จนได้สิ่งประดิษฐ์ที่นำไปใช้ได้จริง มีความแม่นยำ และได้รับรางวัลเหรียญทองการประกวดโครงการคณิตศาสตร์ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 67 รวมทั้งนำไปสู่การจดทะเบียนสิทธิบัตร สิ่งประดิษฐ์ด้านฟิสิกส์

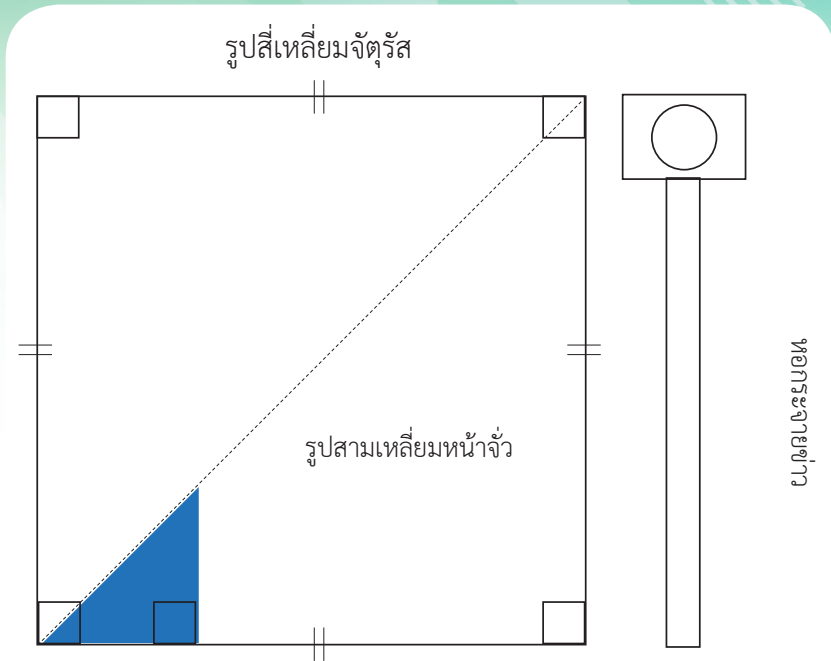

ในปี พ.ศ. 2557 เป็นจุดเริ่มต้นโครงการประดิษฐ์อุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบนี้ กล่าวคือ เกิดพายุฤดูแล้งพัดในจังหวัดศรีสะเกษ และนครราชสีมา ทำให้ต้นไม้อัดพันบ้านเรือนประชาชนเสียหายจนเป็นข่าวใหญ่ โรงเรียนจึงได้อาศัยเหตุการณ์นี้ นำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 รุ่นที่ 1 ไปดูหอกระจายข่าวของโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากอาคารเรียนมากนัก มีสภาพเก่าและไม่ได้ใช้งานมาหลายปี พร้อมกับถามนักเรียนว่า “ถ้าวันหนึ่งพายุพัดมาทำให้หอกระจายข่าวนี้ล้มลง จะสร้างความเสียหายให้กับอาคารเรียนของเราหรือไม่” นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมาโดยเด็กหญิง สุพัตรา จีวาลัย ได้ให้ความสนใจและนำเหตุการณ์ดังกล่าวไปคิดและอภิปรายกับเพื่อนจนได้ข้อสรุปว่า “ถ้ารู้ความสูงของหอกระจายข่าว ก็จะทำให้หอกระจายข่าวจะล้มไปถึงไหน เพราะมันจะล้มไปไกลเท่ากับความสูงของมันเอง” ข้อสรุปนี้นำไปสู่การทำโครงการสร้างอุปกรณ์วัดความสูงของหอกระจายข่าว โดยมีคุณครูสุภาลักษณ์ ไชยยนต์ ซึ่งเป็นครูผู้สอนคณิตศาสตร์ เป็นครูที่ปรึกษาโครงการ คอยกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดและคอยให้คำแนะนำ นักเรียนในกลุ่มได้ตกลงนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่ได้เรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาช่วยในการออกแบบอุปกรณ์ ได้แก่ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส รูปสามเหลี่ยมมุมฉากหน้าจั่ว และรูปสามเหลี่ยมคล้าย สรุปได้ดังนี้

1) ถ้าต้องการวัดความสูงของหอกระจายข่าวตามแนวราบ ต้องสร้างรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้สูงเท่าหอกระจายข่าวแล้ววัดความสูงจากด้านที่อยู่ในแนวราบเพราะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีสมบัติว่าด้านทุกด้านยาวเท่ากัน

2) ถ้าตัดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสในข้อ 1) ตามแนวเส้นทแยงมุม จะได้รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วมุมฉาก มุมที่เหลืออีกสองมุมจะกางมุมละ 45 องศา และมีด้านประกอบมุมฉากคือด้านแนวราบและด้านแนวตั้ง จะมีความยาวเท่ากัน

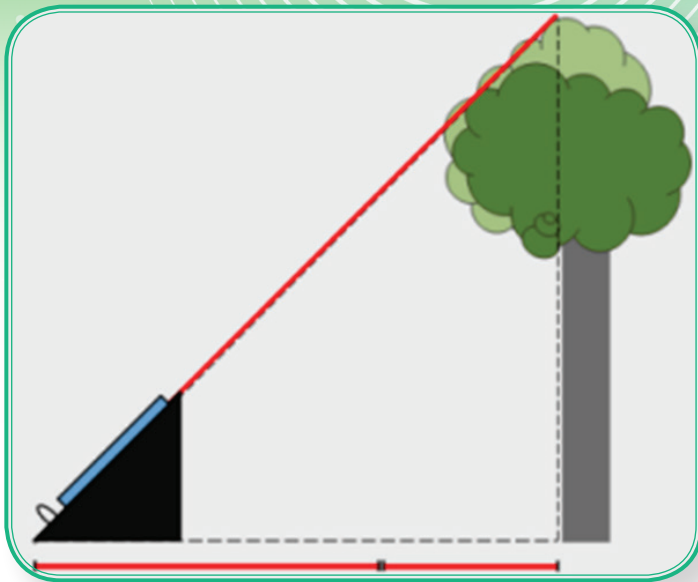
3) รูปสามเหลี่ยมคล้าย โดยจำลองรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วมุมฉากให้เล็กลง ซึ่งยังมีสมบัติเดิมคือ มุมทั้งสามมุมกางเท่ากับต้นแบบ และด้านประกอบมุมฉากยาวเท่ากัน

ภาพจำลองโดยใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์

จากหลักการข้างต้น นักเรียนกลุ่มนี้ได้นำไปออกแบบบนแผ่นกระดานพลาสติก (ฟิวเจอร์บอร์ด) ขนาด 40x40 เซนติเมตร นำไปทดลองวัดความสูงของหอคอยกระจายข่าว พบว่า ไม่สามารถส่องเล็งได้เนื่องจากต้องวางอุปกรณ์บนพื้น จึงได้นำกระจกมาช่วยในการส่องเล็งจากอุปกรณ์ไปสู่จุดยอดหอคอยกระจายข่าว และได้ติดท่อประปาไว้ที่อุปกรณ์ เพื่อความสะดวกในการเล็งเมื่อนำไปทดลองวัดกับจุดที่กำหนดบนเสา พบว่า สามารถวัดได้แต่มีค่าคลาดเคลื่อนมาก

ภาพอุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ รุ่นที่ 1

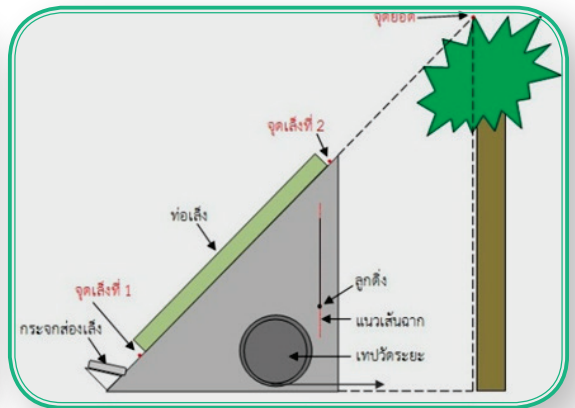
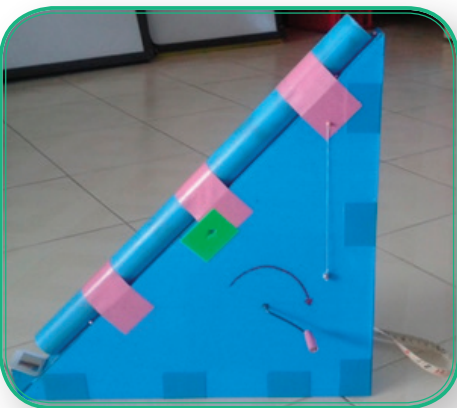

รุ่นที่ 2 ในปี 2558 ได้นำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไปดูหอกระจายข่าวเดิม พร้อมกับถามคำถามเดิม มีนักเรียนให้ความสนใจกับปัญหานี้อย่างจริงจัง 4 คน มีเด็กหญิง สายป่าน บุญชัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นหัวหน้าทีม นักเรียนกลุ่มนี้ได้ศึกษาปัญหา แนวคิด และอุปกรณ์ของรุ่นที่ 1 โดยนำไปทดลองวัด พบว่ายังมีค่าคลาดเคลื่อนมากอยู่ สาเหตุมาจากการตั้งอุปกรณ์ที่ไม่สามารถบอกได้ว่าตั้งฉากกับพื้นหรือไม่ และการเล็งก็ไม่มีจุดเล็งที่ชัดเจน เวลาใช้ต้องคอยจับอุปกรณ์ไม่ให้ล้ม จึงได้ต่อยอดพัฒนาอุปกรณ์เพิ่มเติม ดังนี้

- 1) ติดลูกดิ่งไว้ด้านข้างเพื่อตรวจสอบว่าอุปกรณ์มีการตั้งฉากกับพื้น
- 2) ใส่เข็มหมุดเป็นจุดเล็งบนอุปกรณ์ 2 จุด สำหรับเล็งไปที่จุดยอดของสิ่งที่จะวัด
- 3) ทำอุปกรณ์ให้หนาขึ้นสามารถตั้งพื้นได้
- 4) ติดตั้งสายวัดความยาว 30 เมตรไว้ด้านในตัวอุปกรณ์สามารถม้วนเก็บได้

เมื่อนำอุปกรณ์ดังกล่าวไปทดลองวัดกับจุดที่กำหนดบนเสา พบว่า สามารถวัดได้ง่ายขึ้น และมีความแม่นยำ โดยมีความคลาดเคลื่อนไม่ถึง 1%

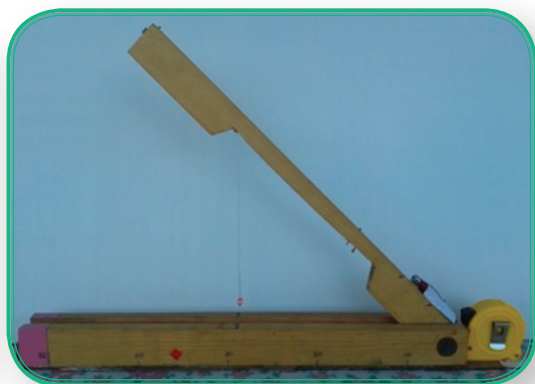
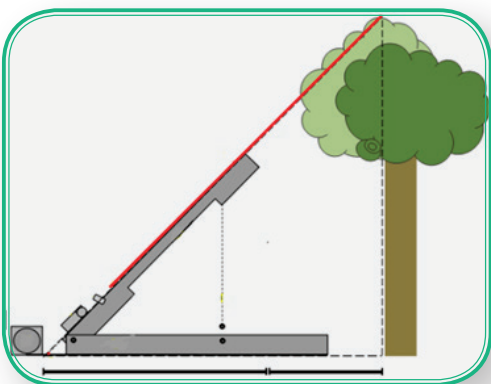
ภาพอุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ รุ่นที่ 2

รุ่นที่ 3 ในปี 2559 ได้นำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไปดูหอกระจายข่าวที่เดิมอีกครั้ง พร้อมกับคำถามเดิม มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ความสนใจ 4 คนคือ เด็กหญิงอริสา บุตรสอน เด็กหญิงแพรวา โวหารลิก เด็กหญิงอนุศรา บุริตา และเด็กหญิงวิภาวี อามาศย์มุลตรี โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อีก 2 คน คือเด็กหญิงสุภารัตน์ วินทะไชย และเด็กหญิงปิ่นมนัส ศิริกุล ให้ความสนใจมาสังเกตการณ์ นักเรียนกลุ่มนี้ได้ศึกษาปัญหา แนวคิดและอุปกรณ์ของรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 พบว่า อุปกรณ์มีขนาดใหญ่และไม่สามารถนำไปใช้ในสถานที่ที่มีแสงน้อย จึงได้ช่วยกันพัฒนาต่อยอดสิ่งประดิษฐ์เพิ่มเติม ดังนี้

1) เด็กหญิงอริสา บุตรสอนได้เสนอให้ออกแบบให้มีลักษณะคล้ายกับกรรไกรที่สามารถกางออกและพับเก็บได้ โดยนำไม้ 3 ชิ้นประกบกัน ให้ชิ้นกลางสามารถกางออก ทำหน้าที่เป็นแขนเล็ง เวลาใช้ต้องกางออก 45 องศา เมื่อใช้เสร็จก็สามารถพับเก็บได้

2) ติดไฟฉายขนาดเล็กบนก้านเล็งเพื่อใช้ในสถานที่ที่มีแสงน้อยแทนการส่องเล็งจากกระจก เมื่อออกแบบเสร็จก็ขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานโรง ทำอุปกรณ์ต้นแบบให้ ดังภาพ

ภาพอุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ รุ่นที่ 3

วิธีใช้ วางอุปกรณ์บนพื้น วางก้านเล็งออกจากตัวอุปกรณ์ทำมุม 45 องศา โดยดูจากรอยขีดที่ทำเป็นเครื่องหมายไว้ ส่องเล็งที่กระจกจากจุดเล็งที่ 1, 2 ไปจุดยอดของสิ่งที่ต้องการวัด เลื่อนอุปกรณ์หาตำแหน่งจนจุดเล็งทั้ง 3 จุด ทับกันสนิท ตรวจสอบการตั้งฉากของอุปกรณ์กับพื้น จากลูกดิ่ง แล้วดึงสายวัดจากตัวอุปกรณ์ไปถึงจุดที่สิ่งนั้นตั้งบนพื้น อ่านค่าความสูงจากตัวเลขบนสายวัดที่ดึงออกมาจากตัวอุปกรณ์ กรณีในที่ที่มีแสงน้อยสามารถใช้ไฟฉายเล็กส่องให้ลำแสงทาบขนานไปกับก้านเล็งแทนการเล็งจากกระจก

เมื่อนำไปทดลองใช้หลาย ๆ ครั้ง พบว่ามีความแม่นยำมากขึ้น มีค่าคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.5% จึงเป็นอุปกรณ์ที่สามารถใช้วัดความสูงของต้นไม้ สิ่งปลูกสร้างหรืออื่น ๆ ที่ตั้งบนพื้นและสูงขึ้นไปในอากาศได้ จุดเด่น คือ ใช้ได้ง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถพับเก็บ หรือขนย้ายได้ง่าย นักเรียนได้ช่วยกันตั้งชื่ออุปกรณ์นี้ว่า “อุปกรณ์วัดความสูงตามแนวราบ KANTAI HEIGHT METER” (“แคนไต” เป็นชื่อหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้ง

ของโรงเรียน) สร้างความภาคภูมิใจให้กับนักเรียนผู้พัฒนาโครงการและครูที่ปรึกษาเป็นอย่างมาก จึงได้สืบค้นในฐานข้อมูลสิทธิบัตรและอินเทอร์เน็ต พบว่ายังไม่มีผู้ใดขอจดสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าวมาก่อน จึงนำนักเรียนผู้พัฒนาโครงการและครูที่ปรึกษา ยื่นขอจดสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559 และได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการในระบบออนไลน์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งเป็นความภูมิใจของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง

เส้นทางสู่...

โรงเรียนพระราชทาน

เพื่อการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนอย่างแท้จริง

พศวัต สารอวาส

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านศรีราชา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

“ความเป็นเลิศ” (Excellent) หมายถึง สิ่งที่ดีที่สุด ความสมบูรณ์ที่สุดหรือการกระทำที่ประกอบด้วยคุณภาพสูงที่สุด เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป หรือ “เลิศ” หมายถึง ยอดเยี่ยม เด่น มีประสิทธิภาพสูง ความรวดเร็วในความก้าวหน้าของกระบวนการ ดังนั้น **ความเป็นเลิศของโรงเรียน** เป็นการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้ได้มาตรฐานของการจัดการศึกษา โดยการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน ให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด หนึ่งในมาตรฐานการจัดการศึกษาที่ประเทศไทยได้ให้การยอมรับ คือ รางวัลโรงเรียนพระราชทาน ที่ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ตามพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงมีพระราชปราชญ์กับ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ใจความว่า **“เรามีโรงเรียน**

จัดการศึกษาดีจนนักเรียนสอบได้ผลดีมาก โรงเรียนที่มีคุณสมบัติดังกล่าวสมควรจะได้รับพระราชทานรางวัล” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 66 ปี โดยการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในการคัดเลือกกำหนดให้ใช้แบบประเมินและคู่มือการประเมินที่จัดทำขึ้น รางวัลพระราชทานจึงเป็นรางวัลที่มีเกียรติยศสูงสุดเป็นสิริมงคลแก่ผู้รับ ซึ่งการดำเนินงานจะต้องกระทำด้วยความรอบคอบทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประเมินและการคัดเลือก คณะกรรมการที่รับผิดชอบการดำเนินงานและคณะกรรมการประเมินจะต้องดำเนินการตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดด้วยความรอบคอบ บริสุทธิ์ ยุติธรรม ยึดหลักวิชาการใช้ความสามารถและดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินผลอย่างถูกต้องตามหลักการ ต้องมีใจเป็นกลาง ไม่น้อมเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อให้ได้บุคคลหรือสถานศึกษาที่สมควรได้รับเกียรติอันสูงสุด คือ การได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท

ในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนที่สนใจศึกษาความเป็นเลิศของสถานศึกษาและให้เป็นโรงเรียนพระราชทาน จึงขอถอดประสบการณ์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะครูที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2558-2561 ร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่สนใจศึกษาความเป็นเลิศของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการสะท้อนคิดและวางแผนการดำเนินงานคัดเลือกให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งมุ่งเสริมสร้างศักยภาพให้โรงเรียนเห็นความสำคัญของรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์การประเมิน การดำเนินการของโรงเรียน เพื่อคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างแท้จริง

ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องรายการประเมินและเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน

ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรหลักที่รับผิดชอบ คือ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการกำหนดประเภทและจำนวนรางวัลของการคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม 13 กลุ่มจังหวัด ขั้นตอนการคัดเลือกต้องอาศัยความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์ประสานงานการคัดเลือกระดับกลุ่มจังหวัดส่งผลการคัดเลือกให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนสิงหาคม-มีนาคมของปีถัดไป

มุมมองและประสบการณ์ที่ได้รับ

สถานศึกษาที่จะขอรับการคัดเลือกเพื่อรับรางวัลพระราชทานต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ ไม่เคยรับรางวัลพระราชทานมาก่อนหรือเคยได้รับรางวัลพระราชทานมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง จากคู่มือการประเมินก่อนปี พ.ศ. 2560 และในปี พ.ศ. 2561 จากนโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา มีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้น้อยลง แต่ประเด็นต่าง ๆ ปรับให้มีความกระชับและสะท้อนคุณภาพอย่างแท้จริง การประเมินและรายการประเมินเป็นลักษณะองค์รวม (Holistic) เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่ไม่วุ่นวาย เพื่อลดภาระการจัดทำเอกสาร ปรับกระบวนการทัศน์ในการประเมินบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา

ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาจะได้รับการประเมิน รวม 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ 3) การบริหารและการจัดการศึกษา 4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 5) ความดีเด่นของสถานศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดย่อยในรายการประเมิน ตามแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ได้สัมภาษณ์จากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
1. ด้านคุณภาพนักเรียน (รวม 16 ตัวชี้วัด)	
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (8 ตัวชี้วัด)	
1.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชาติ (O-NET) ของสถานศึกษา มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง 3 ปี 1.1.2 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเขียนภาษาไทย การสื่อสาร และการคิดคำนวณ	1. มีแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ 1.1 การวิเคราะห์ผลการสอบระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลการสอบต่ำกว่าระดับชาติ โดยวิเคราะห์ถึงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในต้นปีการศึกษา 1.2 การจัดทำนวัตกรรมของครูเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมกระดานชนวนสอนอ่าน การแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ BBL 1.3 การจัดสอนซ่อมเสริมในเวลา/นอกเวลาและมีการจัดค่ายวิชาการ 1.4 การส่งครูเข้ารับการอบรมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในหน่วยงานในสังกัดและเอกชน 1.5 การจัดทำและใช้คลังข้อสอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน 1.6 การส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ใน 4 รายวิชาหลัก คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ 1.7 การให้รางวัลครูและนักเรียนที่ได้คะแนนสอบสูงสุดในระดับชาติ 1.8 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ทฤษฎี วิธีสอนและกระบวนการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ BBL และ Active Learning มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และมีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ PLC ในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นทุกปี

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
1.1.3 นักเรียนมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1. มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาอังกฤษวันละคำหน้าเสาธง บอร์ดป้ายในโรงเรียน ชื่อห้องเรียนและป้ายนิเทศ ค่ายนักเรียน กิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย และอาสาสมัครสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน 2. มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ชมรมภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ดนตรี กีฬา 3. มีการส่งเสริมให้นักเรียนแข่งขันทักษะต่าง ๆ ทางภาษาอังกฤษ เช่น กิจกรรม Crossword เล่นิทาน เป็นต้น
1.1.4 นักเรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และประยุกต์ใช้	มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในโรงเรียนโดยมีการสอดแทรกกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงลงในรายวิชาหลัก เช่น รายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีการสอนโดยรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะและ GPAS และมีการส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำโครงงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน
1.1.5 นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)	1. มีการส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในระดับต่าง ๆ 2. มีการให้นักเรียนจัดทำชิ้นงาน/ภาระงานในแต่ละรายวิชาด้วยคอมพิวเตอร์ 3. มีการจัดทำสารสนเทศ ระบบการรายงานข้อมูลต่าง ๆ ทางคอมพิวเตอร์
1.1.6 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตร ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	มีการจัดทำสารสนเทศ ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
1.1.7 นักเรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน	มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่บูรณาการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น/ชุมชน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพอิสระในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1.1.8 นักเรียนมีความรู้ความสามารถรอบด้าน มีความสามารถพิเศษ และมีผลงานเป็นเลิศ	มีผลการแข่งขันกิจกรรม/ทักษะทางวิชาการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของนักเรียนในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชาติและนานาชาติ
1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (8 ตัวชี้วัด)	
1.2.1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ตามที่สถานศึกษา กำหนด และมีจิตสำนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ตน 1.2.2 นักเรียนตระหนัก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 1.2.3 นักเรียนยอมรับเหตุผล และความคิดเห็นของผู้อื่น	1. มีโครงการ/กิจกรรมที่เป็นของหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานอื่น และที่โรงเรียนจัดทำขึ้น ได้แก่ โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนสุจริต โรงเรียนคุณธรรม กองทุน บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) 2. การนำนักเรียนศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น การจัดเวิร์กช็อปและแหล่งเรียนรู้รอบโรงเรียนและชุมชน 3. การเข้าร่วมโครงการตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด เช่น โครงการโรงเรียนปลอดขยะ โครงการโรงเรียนสีเขียว/สีส้ม เป็นต้น 4. นักเรียนยอมรับเหตุผล ความคิดของคนอื่นจากการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในโรงเรียนและจากการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
1.2.4 นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	มีการรวมกลุ่มของนักเรียนเป็นทีม เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาโรงเรียนด้านต่าง ๆ เช่น ทีมสภานักเรียน ยุวเกษตรกร ยุวบรรณารักษ์ นักธุรกิจน้อยรุ่นเยาว์ และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เป็นต้น

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
1.2.5 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและภูมิปัญญาไทยมีแนวทางนำภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นของตนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1. มีการส่งเสริมการแต่งกายด้วยผ้าพื้นเมืองและท้องถิ่นในโรงเรียน 2. มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในโรงเรียน เช่น การสานแข่งปลาทุแฉก้นดอกไม้ หมวกจากใบลาน ผ้าพื้นเมือง เป็นต้น 3. โรงเรียนมีการกำหนดให้นักเรียนเล่นดนตรีไทย/พื้นเมืองคนละ 1 ชิ้น เช่น ขลุ่ย โห่ด แคน เป็นต้น
1.2.6 นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	-
1.2.7 นักเรียนสามารถรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิตได้	มีโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปลูกสมอชามเข้าด้วยคุณธรรม กิจกรรมแกว่งแขนลดพุง เป็นต้น
1.2.8 นักเรียนมีความรู้สึกลปลอดภัย เข้าใจวิธีป้องกันตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากสารเสพติด ปัญหาทางเพศ และอบายมุขทุกชนิด	1. มีกิจกรรมการสอนเพศวิถีศึกษาและความปลอดภัยของโรงเรียน 2. มีโครงการ/กิจกรรมที่ต่อต้านสารเสพติด ปัญหาทางเพศและอบายมุข เช่น การเดินรณรงค์ การเชิญหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ

สรุปได้ว่า คุณภาพของผู้เรียน ดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน ซึ่งพิจารณาได้จากความสามารถของนักเรียนในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่ม ความสามารถในการอธิบาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) รวมทั้งพิจารณาถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ความพร้อมของนักเรียนในการศึกษาต่อ การฝึกงาน การทำงานตามความเหมาะสมของแต่ละระดับชั้น และนักเรียนที่มีความเป็นเลิศ มีความรู้ ความสามารถรอบด้าน และความสามารถพิเศษ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน พิจารณาได้จากคุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมตามที่สถานศึกษากำหนด โดยเฉพาะความสำนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การทำงานเป็นทีม ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และการรักษาสุขภาพกาย จิตที่ดี ความรู้สึกลปลอดภัย รวมถึงความเข้าใจวิธีป้องกันตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยโดยพิจารณาจากหลักฐานและผลงานที่ปรากฏเด่นชัดของโรงเรียน

ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับชุมชนและท้องถิ่นที่จะสนับสนุนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพรวมทั้งมีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ (20 ตัวชี้วัด)	
2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (5 ตัวชี้วัด)	
2.1.1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ร่วมกับชุมชน สังคม ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1. มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและอนุกรรมการอื่น ๆ ที่มีกระบวนการทำงานร่วมกัน มีการจัดประชุม ร่วมกิจกรรม และจัดแสดงผลงานของโรงเรียน
2.1.2 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2. มีเอกสารหลักฐานการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรทุกปีการศึกษา โดยหลักสูตรที่ปรับปรุงมีความยืดหยุ่นต่อการใช้งาน
2.1.3 นำหลักสูตรสถานศึกษาไปออกแบบจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย	3. ครูทุกคนมีการนำหลักสูตรไปออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างน้อย คนละ 1 รายวิชาและมีงานวิจัยในชั้นเรียน
2.1.4 จัดทำแผนและดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร	4. มีระบบการนิเทศภายใน โดยมีแผนนิเทศ ปฏิทินนิเทศ พร้อมทั้งมีสมุดบันทึกการนิเทศของครู
2.1.5 สรุปผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนา	5. มีหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง เช่น การบูรณาการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
	6. มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เป็นรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรักท้องถิ่น
	7. มีการสรุปผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนา

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (5 ตัวชี้วัด)	
2.2.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและความคิดเห็นของผู้ปกครอง ชุมชน มากำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์กรอบแนวคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ เน้นการพัฒนารอบด้าน 2.2.3 มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทำทนาย สร้างสรรค์ ทั้งกิจกรรมรายบุคคล และกิจกรรมกลุ่ม 2.2.4 นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีความสุข 2.2.5 นักเรียนมีผลงานเชิงสร้างสรรค์และเห็นการพัฒนาได้	1. มีการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนและความคิดเห็นของผู้ปกครอง ชุมชน มากำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น กิจกรรมพัฒนาทางสติปัญญาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. มีรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย ทำทนาย สร้างสรรค์ ทั้งกิจกรรมรายบุคคล และกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม การจัดค่ายทางวิชาการ และการจัดค่ายศาสตร์พระราชา และกิจกรรมปลูกฝังด้วยคุณธรรม โดยจัดกิจกรรม คือ - วันจันทร์ กิจกรรมสนทนากับลูกศิษย์ - วันอังคาร กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพพระดับเพชร - วันพุธ กิจกรรม Active Acting - วันพฤหัสบดี กิจกรรม Home School - วันศุกร์ กิจกรรมใช่ความดี 4. นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีความสุข 5. นักเรียนมีผลงาน เช่น ผลงานจากการฝึกทักษะทางอาชีพ สามารถส่งเสริมความถนัดและสร้างความสนใจของนักเรียนได้ และสามารถต่อยอดการสร้างธุรกิจโรงเรียนได้

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
2.3 สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ (5 ตัวชี้วัด)	
2.3.1 รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง มีการวิเคราะห์ สรุปผลเพื่อการออกแบบ จัดหา และผลิต 2.3.2 ออกแบบ วางแผน จัดหา และผลิตสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร 2.3.3 จัดบริการและบำรุงรักษาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ 2.3.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งที่มีในสถานศึกษาในท้องถิ่นและชุมชน และมีการใช้อย่างเหมาะสม 2.3.5 ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้สู่แวดวงวิชาการ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย น่าสนใจ	1. มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและมีการประชุมนักเรียน สภานักเรียน 2. มีการกำหนดให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อทำมือน้อยคนละ 1 ชิ้น 3. หลักฐานจากทะเบียนการใช้สื่อ บันทึกการใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ 4. หลักฐานจากแผนการจัดการเรียนรู้ ทะเบียนการใช้สื่อของจริงและรายงานผลงานของครูรายบุคคล 5. มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้สู่แวดวงวิชาการ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย น่าสนใจ ได้แก่ เว็บไซต์โรงเรียน เฟซบุ๊ก ยูทูบ หนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุท้องถิ่นและสถานีโทรทัศน์

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
2.4 ระบบการวัดและประเมินผล (5 ตัวชี้วัด)	
2.4.1 สร้างและพัฒนาแนวทาง/กระบวนการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน	1. มีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลของโรงเรียน
2.4.2 มีระเบียบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	2. มีระเบียบการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเป็นแนวปฏิบัติให้ครูปฏิบัติตาม
2.4.3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ และเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระบบ ใช้งานสะดวกรวดเร็ว	3. โรงเรียนมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ และเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระบบ ใช้งานสะดวกรวดเร็วโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ระบบคลังข้อสอบคลังเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้รายกลุ่มสาระ
2.4.4 จัดทำเอกสารประกอบการวัดและประเมินผลเพื่อสรุปรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง	4. มีการจัดทำเอกสาร รายงาน/สรุปผลการดำเนินงานต่อหน่วยงาน
2.4.5 นำผลไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการบริหาร และการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้	5. มีการนำผลไปใช้ เช่น การขับเคลื่อนผลการสอบระดับชาติ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ โรงเรียนควรมีการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับชุมชนและท้องถิ่นที่จะสนับสนุนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษา

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
3. การบริหารและการจัดการศึกษา (22 ตัวชี้วัด)	
3.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (5 ตัวชี้วัด)	
3.1.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ ยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3.1.2 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นแบบอย่างได้ 3.1.3 ผู้บริหารจัดการศึกษาโดยยึดแผนพัฒนาสถานศึกษาเป็นสำคัญ 3.1.4 ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย 3.1.5 ผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	1. ผู้บริหารมีความเข้าใจในหลักการบริหารงานแบบ SBM สามารถนำรูปแบบมาใช้ในการบริหารงานอย่างจริงจัง และถูกต้อง จึงเป็นผู้นำสู่การปฏิบัติได้ 2. ผู้บริหารควรมีการเปลี่ยนตัวเอง ทำให้ครูเห็น สร้างความตระหนัก ร่วมพัฒนา ตามแผน เรียนรู้ร่วมกันกับครู และสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโรงเรียน 3. ผู้บริหารมีคณะกรรมการสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีการสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน 4. ผู้บริหารมีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน 5. การพาครูและบุคลากรในโรงเรียนไปศึกษาดูงาน 6. การให้รางวัลความดีความชอบเมื่อครูมีผลงานนำเสนอในระดับภาคและประเทศ

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
3.2 การพัฒนาองค์กร (6 ตัวชี้วัด)	
3.2.1 สถานศึกษามีระบบพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน	1. มีการจัดทำ MOU ประชุมสัมมนา การระดมความคิดเห็นของสถานศึกษาร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาและชุมชน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษาโรงเรียน สมาคมศิษย์เก่า หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลประจำตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล/จังหวัด และตัวแทนบริษัทห้างร้านในชุมชน เป็นต้น 2. มีรูปแบบกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ เช่น ➤ “...สุขจริยปัญญา อย่างน้อยโมเดล 4 ประสาน 5 ช่วย 6 คุณภาพ...” ➤ “...โรงเรียนมีการทำงานเป็นทีม คือ 5 ร. (รวมพลังรวมคน ร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมประเมิน ร่วมภาคภูมิใจ ร่วมแลกเปลี่ยน)...” ➤ การบริหารการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสพฐ. โดยใช้ PPM Model (P=Problem , P=Process , M=Misssion) ผู้บริหารต้องทำให้ดู อยู่ให้เห็นมีวิถีกระตุ้นด้วยการทำงานอย่างจริงจังและประสบผลสำเร็จ มีการติดตามตรวจสอบให้บรรลุผล ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์...”
3.2.2 สถานศึกษาพัฒนาระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	มีการพัฒนาระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีรางวัลการดำเนินงาน เช่น สถานศึกษาที่มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น
3.2.3 สถานศึกษาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามเพื่อพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน	1. มีการจัดค่ายคุณธรรม จริยธรรมของครูและนักเรียน 2. มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และมีครูพระสอนในโรงเรียน

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
3.2.4 สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมสวยงาม และอาคารสถานที่มีความสะอาด และมีระบบการดูแลความปลอดภัย 3.2.5 สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการถูกสุขลักษณะ มีความมั่นคงแข็งแรง อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ	1. โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ที่มีความสะอาดสวยงาม มีการจัดตกแต่ง เช่น สวนวรรณคดี สวนวิทยาศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์ สวนพอเพียง สวนสุขภาพ เป็นต้น 2. มีระบบการดูแลความปลอดภัย (มีเวรยามรักษาการ หรือมีระบบกล้องวงจรปิด) 3. มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการถูกสุขลักษณะ มีความมั่นคงแข็งแรง อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ (ห้องติดต่อไร้พรมแดน) 4. มีการจัดห้องเป็นศูนย์การเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เป็นต้น 5. มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา และองค์กรคณะต่าง ๆ ที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นและมีการทำกิจกรรมในโรงเรียนร่วมกันเป็นทีม
3.2.6 สถานศึกษามีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง	มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง เช่น การทัศนศึกษาร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง และคณะครู การจัดกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
3.3 เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา (4 ตัวชี้วัด)	
3.3.1 สถานศึกษาจัดทำ ผลิตภัณฑ์ และให้บริการเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการบริหารและจัดการตามแผนงาน/โครงการ 3.3.2 สถานศึกษาจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อการเรียนการสอนและเพื่อการบริหารและจัดการ 3.3.3 สถานศึกษากำกับติดตาม ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา 3.3.4 สถานศึกษามีระบบดูแลบำรุงรักษาเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา และดำเนินการต่อเนื่อง	1. มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน มีการนำสื่อ/เทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา เช่น โปรแกรมบริหารจัดการข้อมูลที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำขึ้น และ/หรือโรงเรียนจัดทำขึ้นเอง 3. มีบันทึกการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และการรายงานผลการใช้ การเยี่ยมและการซ่อมบำรุงรักษา 4. มีการสะท้อนผลการใช้และประเมินผลการใช้ 5. มีแผนกำกับนิเทศ ติดตามการดำเนินงานภายในสถานศึกษา
3.4 ระบบการประกันคุณภาพภายใน (3 ตัวชี้วัด)	
3.4.1 สถานศึกษาจัดระบบการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน 3.4.2 ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน 3.4.3 พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการ	1. มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยเริ่มจากการจัดทำมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีการดำเนินการตามแผน มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา มีการติดตามผลการดำเนินงานและมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) 3. มีบันทึกการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และการรายงานผล 4. มีการสะท้อนผลการใช้และประเมินผลการใช้ 5. มีแผนกำกับนิเทศ ติดตามการดำเนินงานภายในสถานศึกษา

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
3.5 ระบบข้อมูลและสารสนเทศ (4 ตัวชี้วัด)	
3.5.1 จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานครอบคลุมการใช้งาน 3.5.2 จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศเป็นระบบ ทันสมัย ทันต่อการใช้งาน 3.5.3 นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 3.5.4 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษาด้วยวิธีที่หลากหลาย	1. มีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลด้านสุขภาพ (ส่วนสูง น้ำหนัก) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น 2. มีการจัดเก็บเป็นระบบ ทันสมัย ทันต่อการใช้งานในการบริหารและจัดการ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 3. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ ไปใช้ในการบริหารและจัดการ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 4. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษาด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น เพจ เฟซบุ๊ก จดหมายข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับ ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของบุคลากรในสถานศึกษาให้มุ่งพัฒนาสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ โดยมีรูปแบบการดำเนินการเป็นของโรงเรียน ดำเนินการจัดหา พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีและระบบสื่อสารเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างคุ้มค่าด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง

ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (22 ตัวชี้วัด)	
4.1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (5 ตัวชี้วัด)	
4.1.1 ครูออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้ข้อมูลจากผลการวิเคราะห์นักเรียน และความเข้าใจนักเรียนรายบุคคล 4.1.2 ครูกำหนดเป้าหมาย ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดเน้นของหลักสูตร และตามความต้องการจำเป็นของนักเรียน 4.1.3 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ออกแบบ 4.1.4 ครูวัดและประเมินผล การเรียนอย่างมีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วม ของนักเรียน และผู้ปกครอง 4.1.5 ครูใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนรู้ ตามธรรมชาติวิชา และเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน	1. ครูมีการวิเคราะห์นักเรียน และความเข้าใจนักเรียนรายบุคคล โดยครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างน้อยคนละ 1 วิชา 2. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการตรวจสอบการออกแบบ การเรียนรู้ในการวางแผนการสอนร่วมกัน เพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร 3. ครูกำหนดเป้าหมาย ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดเน้นของหลักสูตร และตามความต้องการจำเป็นของนักเรียน 4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ออกแบบ เช่น การจัด การเรียนรู้โดยใช้จิตศึกษา การบูรณาการโครงการบันได 10 ขั้น 5. ครูวัดและประเมินผลการเรียนอย่างมีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วม ของนักเรียน และผู้ปกครอง 6. ครูใช้สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ชุดฝึก บทเรียน สำเร็จรูป ชุดการสอน เทคนิคการสอนต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน กลับด้าน การสอนแบบโครงงาน และแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนรู้ ตามธรรมชาติวิชา และเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7. ครูมีการสร้างทีมอย่างน้อยสองคนตามระดับชั้นเดียวกันและกลุ่มสาระเดียวกัน เพื่อสร้างข้อตกลงในการตรวจสอบการเรียนรู้ร่วมกัน 8. ครูมีผลงานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ OBEC Awards ครูผู้สอนดีเด่น ครูดีในดวงใจ ฯลฯ ในระดับจังหวัด ภูมิภาค และประเทศ

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
4.2 การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน (8 ตัวชี้วัด)	
4.2.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งในวิชาที่สอน และจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ 4.2.2 ครูให้เวลานักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทำงานเป็นกลุ่ม อภิปราย และนำเสนองานโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารเพื่อการศึกษา 4.2.3 ครูให้เวลานักเรียนได้คิด ตอบปัญหา แก้ไขปัญหา สะท้อนความรู้ความเข้าใจในวิชาที่เรียน และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1. ครูมีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งในวิชาที่สอน และจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย และใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยมีเอกสารหลักฐานจากผลการจัดการเรียนรู้ รูปภาพ คลิปวิดีโอ การได้รับการแข่งขันประกวดครูในระดับต่าง ๆ 2. ครูบูรณาการการเรียนรู้วิชาที่สอนกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น การทำนา การปลูกอ้อย สับปะรด โดยมีแปลงสาธิตในโรงเรียน การสาธิตห่มจากใบลาน การทอผ้าลายขิด เป็นต้น 3. มีการจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียน เพิ่มพูนศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยดูจากแผน IEP และ IIP 4. ครูจัดการชั้นเรียน ได้แก่ การจัดสภาพบรรยากาศให้เหมาะกับการเรียนการสอน มีการจัดทำป้ายนิเทศ มุมสื่อการเรียนรู้ มุมผลงานนักเรียน มุมเสริมประสบการณ์ และเอกสารประจำชั้นเรียน
4.2.4 ครูกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเองและใส่ใจใฝ่รู้ อดทนต่อการแสวงหาคำตอบ	-
4.2.5 ครูจัดกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และปลูกฝังให้นักเรียนยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น	-
4.2.6 ครูบูรณาการการเรียนรู้วิชาที่สอนกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เพิ่มขึ้นแต่ใช้เวลาอันน้อยลง	-
4.2.7 ครูจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียน เพิ่มพูนศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	-
4.2.8 ครูจัดการชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนสนใจเรียน เห็นประโยชน์ของการเรียน และตั้งใจเรียน	-

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
4.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (5 ตัวชี้วัด)	
4.3.1 ครูวัดและประเมินผล การเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน และให้นักเรียนมีการประเมินตนเอง 4.3.2 ครูวัดและประเมินผล นักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือ ประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวชี้วัดของรายวิชาที่สอน 4.3.3 ครูตรวจสอบความรู้ พื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียน และ ประเมินเมื่อจบบทเรียน ให้ข้อมูล ย้อนกลับแก่นักเรียนทันที และ ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น 4.3.4 ครูนำข้อมูลการวัดและ ประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนของครู รวมทั้งแก้ไขและ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน 4.3.5 ครูตัดสินผลการเรียน ของนักเรียนตามระเบียบที่กำหนด ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง มีเกณฑ์ อธิบายระดับผลการเรียนชัดเจน	1. ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยวิธีการและเครื่องมือ ประเมินที่หลากหลาย โดยดูเอกสารหลักฐานจากแผนการจัด การเรียนรู้ อย่างน้อยครูทุกคนทำคนละ 1 รายวิชา 2. ครูตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียน และประเมินผล เมื่อจบบทเรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันที และปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น 3. ครูนำข้อมูลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนของครู รวมทั้งแก้ไขและ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูมีวิจัยในชั้นเรียนที่ทำคนเดียว ทำเป็นกลุ่ม อย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 เรื่อง 4. ครูมีการนำข้อมูลจากการสังเกตการสอนของtimครู มาปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น 5. ครูตัดสินผลการเรียนของนักเรียนตามระเบียบที่กำหนด โดยดูจาก ปพ. 5

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
4.4 การนำผลการประเมินไปใช้ (4 ตัวชี้วัด)	
4.4.1 ครูวิเคราะห์ ข้อมูล ผลการประเมินของนักเรียน แสดง แนวโน้มพัฒนาการของนักเรียน เป็นรายคนและรายกลุ่ม 4.4.2 ครูนำผลการวิเคราะห์ ไปปรับแผนการจัดการเรียนรู้ อย่าง เป็นรูปธรรม ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพิ่มขึ้น 4.4.3 ครูแจ้งผลการประเมิน ของนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ นักเรียน ใช้ข้อมูลปรับวิธีการเรียนรู้ได้ 4.4.4 ครูรายงานผลการเรียน และความก้าวหน้าของนักเรียนให้ ผู้ปกครองทราบ และรับฟังข้อเสนอแนะ จากผู้ปกครอง	1. ครูวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินของนักเรียน แสดงแนวโน้ม พัฒนาการของนักเรียนเป็นรายคนและรายกลุ่ม 2. ครูนำผลการวิเคราะห์ไปปรับแผนการจัดการเรียนรู้ อย่าง เป็น รูปธรรม ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น 3. ครูแจ้งผลการประเมินของนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ นักเรียน ใช้ข้อมูลปรับวิธีการเรียนรู้ได้ 4. ครูรายงานผลการเรียนและความก้าวหน้าของนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบ และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง โดยโรงเรียนใช้กิจกรรม Classroom Meeting และกิจกรรม Open House

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ พิจารณาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน มีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร และจุดเน้นของสถานศึกษา มีแนวทางการวัดและประเมินผล และการใช้สื่อไว้ชัดเจน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้มีโอกาส ฝึกฝน ปฏิบัติ ทำงานกลุ่ม มีการอภิปรายและนำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร นักเรียนได้คิด ได้แก้ปัญหาสะท้อนความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการตรวจสอบประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และการรายงานข้อมูลความก้าวหน้าแก่นักเรียน และเสนอแนะผู้ปกครอง รวมทั้งใช้ข้อมูลการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านที่ 5 ความดีเด่นของสถานศึกษา

รายการประเมินและตัวชี้วัด	แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียน
5. ความดีเด่นของสถานศึกษา	
5.1 โครงการ/กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษา (5 ตัวชี้วัด)	
5.1.1 โครงการ/กิจกรรมดีเด่น 3 โครงการ มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติ หรือสนับสนุน 5.1.2 ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน 5.1.3 ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา นักเรียนรอบด้านโดยรวม 5.1.4 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดกิจกรรมเปิดชั้นเรียน และสร้างสรรค์ครอบครัวผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1. โครงการ/กิจกรรมดีเด่นของโรงเรียนมี 3 โครงการขึ้นไป เช่น โครงการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น โครงการสถานศึกษาสีขาว โครงการโรงเรียนสุภาพะ เป็นต้น 2. โครงการการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามรูปแบบของสถานศึกษาที่ดำเนินการอย่างชัดเจน เช่น ➤ “...โครงการ “ครูวันละบาท/ครูข้าวสาร” เพื่อระดมทุนจากชุมชนในการจ้างครูมาสอน เพื่อชดเชยอัตราครูไม่เพียงพอและไม่ครบตามสาขาวิชา...” ➤ “...โครงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ฐานการเรียนรู้ในชุมชน...” ➤ “...นวัตกรรมโครงงานคุณธรรม เรื่อง 1 คน 1 โบลต์ ใช้พลังงาน ภายใต้แนวคิดโครงงานที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง...” ➤ “...การบริหารโรงเรียนโดยใช้รูปแบบพันธกิจคุณธรรม สร้างคนดี ศรีอุบล...” 3. คณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการอื่นที่สถานศึกษาแต่งตั้งเพิ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการในทุกขั้นตอน โดยใช้กระบวนการ PDCA เป็นวงจรในการปฏิบัติงาน 4. การดำเนินโครงการ/กิจกรรมเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา นักเรียนรอบด้านโดยรวม และมีรางวัลในระดับต่าง ๆ การันตี 5. มีเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดกิจกรรมเปิดชั้นเรียนในระดับโรงเรียน ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ
รวม 5 ด้าน 16 ตัวชี้วัดหลัก และ 85 ตัวชี้วัดย่อย	

สรุปได้ว่า ความดีเด่นของสถานศึกษา พิจารณาได้จากโครงการ/กิจกรรมที่สถานศึกษาดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จ เกิดความภาคภูมิใจ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ส่งผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียน ผลงานได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องและชุมชนและมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย

จากแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ถ้าโรงเรียนมีการปฏิบัติในสิ่งที่โรงเรียนทำเป็นปกตินั้น ก็ไม่ต้องกังวลหรือกลัวเรื่องการประเมิน และไม่ต้องทำอะไรเพื่อให้ได้รางวัล การที่โรงเรียนรับการประเมินรางวัลพระราชทานเป็นเหมือนการประเมินการทำงานของเรานั่นว่า **“เราทำงานได้ดีมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหรือยัง ขาดตกบกพร่องเรื่องใดบ้าง ซึ่งเป็นการทำงานประจำที่ต้องทำอยู่แล้ว เพียงแต่นำสิ่งที่ทำเป็นปกติมาเรียบเรียงใหม่ให้ตรงตามเกณฑ์”** ถ้าโรงเรียนมีการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ชัดเจนเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว มีการบริหารจัดการทำงานที่เป็นวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจร่วมแรงร่วมใจ รวมถึงในการทำงานของครูและบุคลากรทุกฝ่ายทั้งองค์กร ถ้าทุกคนร่วมมือกันทำงานด้วยความตั้งใจและศรัทธาก็จะสามารถนำพาโรงเรียนนั้นก้าวไปสู่คุณภาพที่ยั่งยืนได้”

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล เจริญรักษ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งยาวคำโปรย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. (8 เมษายน 2562). สัมภาษณ์.
- จารุชา ยืนยง. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปราสาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (28 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- เดชา การรัมย์. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงหนองดาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. (4 เมษายน 2562). สัมภาษณ์.
- ทรงศักดิ์ พนมเขต. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (27 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- บุญปอง ก้อนทรัพย์. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนแพง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. (29 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- พิทยา นามบุญลือ. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. (20 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- วิชุดา ชัยชาญ. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. (25 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ศุภชัย โถบำรุง. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอนุโคก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (2 เมษายน 2562). สัมภาษณ์.
- ศุภนันท์ พรหมบุตร. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลุงปung สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. (18 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- ศุกลักษณ์ อุบลชาติ. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคนาคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. (22 มีนาคม 2562). สัมภาษณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *รายการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการและมาตรฐานด้านการประเมินของการคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมีธยมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คุยชัดถึงแก่น: ผลการวิจัยของครู ตรงกับปัญหาการวิจัยหรือไม่

ดร.ไพจิตร สดวกการ
ข้าราชการบำนาญ

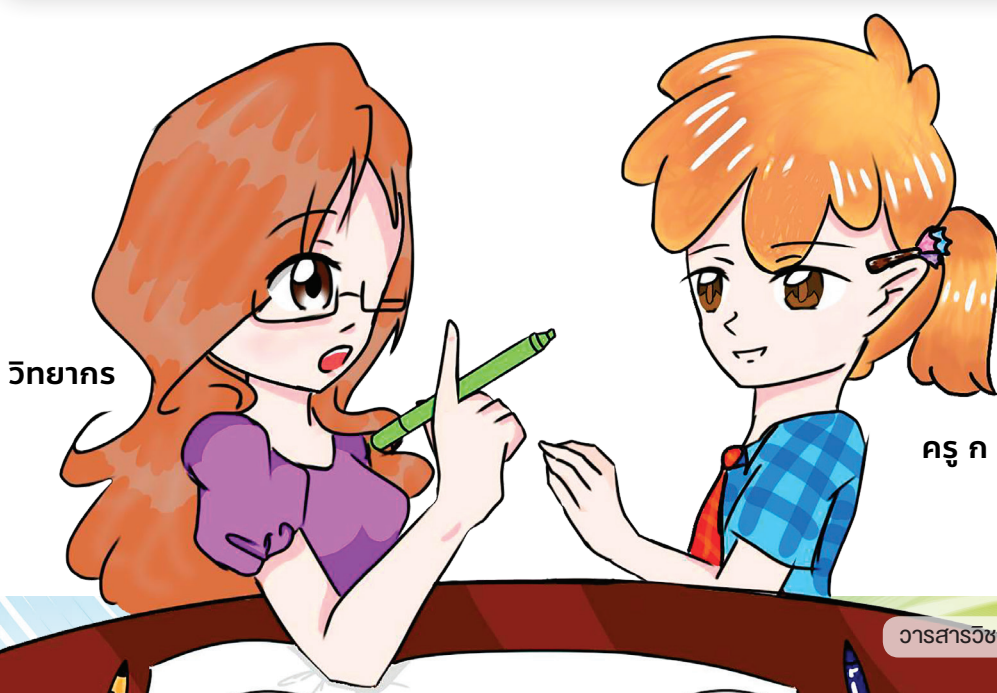
บทสนทนาระหว่างคุณครูผู้นำเสนอผลงานวิจัยกับ ดร.ไพจิตร สดวกการ วิทยากร
ผู้พิจารณาให้คำแนะนำในที่ประชุมนำเสนอผลงานวิจัยแห่งหนึ่ง

วิทยากร: ทำไมคุณครูจึงเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียนคะ ? วิธีเดิม
ที่คุณครูใช้อยู่ นักเรียนเรียนแล้วได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สูงกว่าก่อนเรียน
หรือคะ ?

ครู ก: คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนเรื่องนี้ในปีที่ผ่านมาค่อนข้างต่ำค่ะ คิดเป็นร้อยละ 56.2
เท่านั้น ต่ำกว่าเกณฑ์คุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่โรงเรียนกำหนดไว้ค่ะ

วิทยากร: โรงเรียนของคุณครูกำหนดเกณฑ์ไว้เท่าไรคะ ?

ครู ก: ร้อยละ 60 ค่ะ ดิฉันหวังว่ากระบวนการใหม่ที่นำมาใช้ จะสามารถทำให้นักเรียน
มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 60 ค่ะ

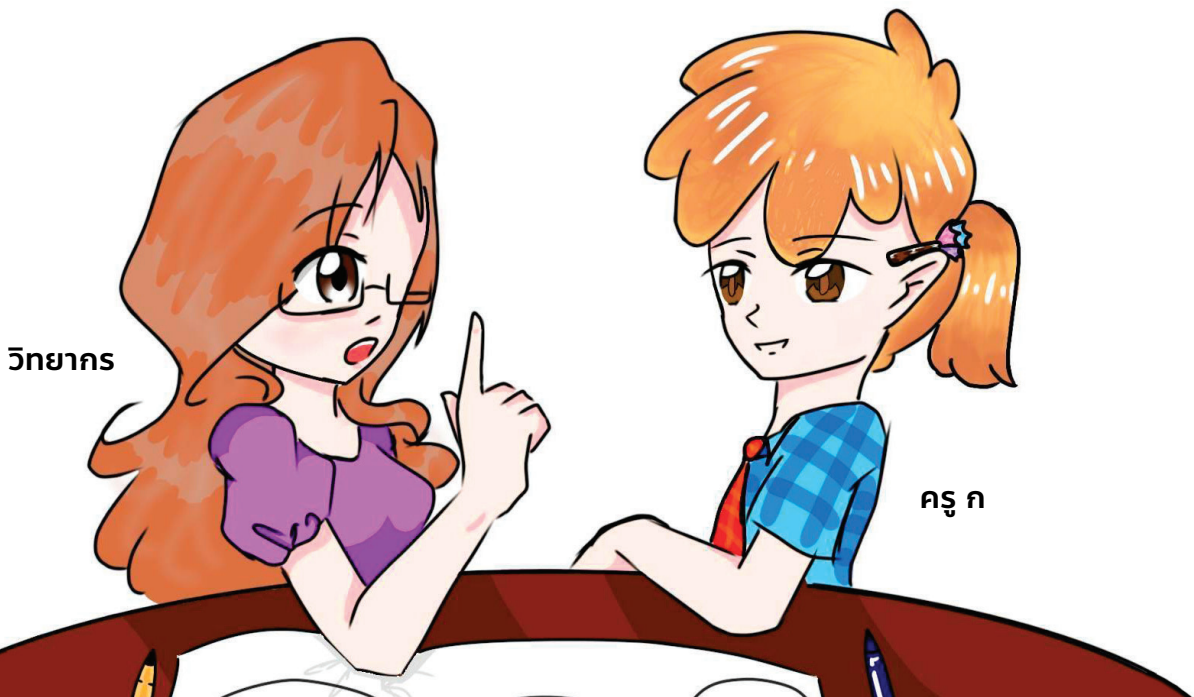
วิทยากร

ครู ก

วิทยากร: อ้าว! แล้วคุณครูไปเปรียบเทียบกับก่อนเรียนทำไมคะ ? สมมติว่าก่อนเรียนนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 25 เพราะยังไม่ได้เรียน แต่ทำถูกบ้างเนื่องจาก การเดาหรือใช้เขาวัวปัญญา ถ้าหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45 แสดงว่า กระบวนการใหม่นี้ดีกว่าวิธีเดิมที่คุณครูเคยใช้หรือคะ ?

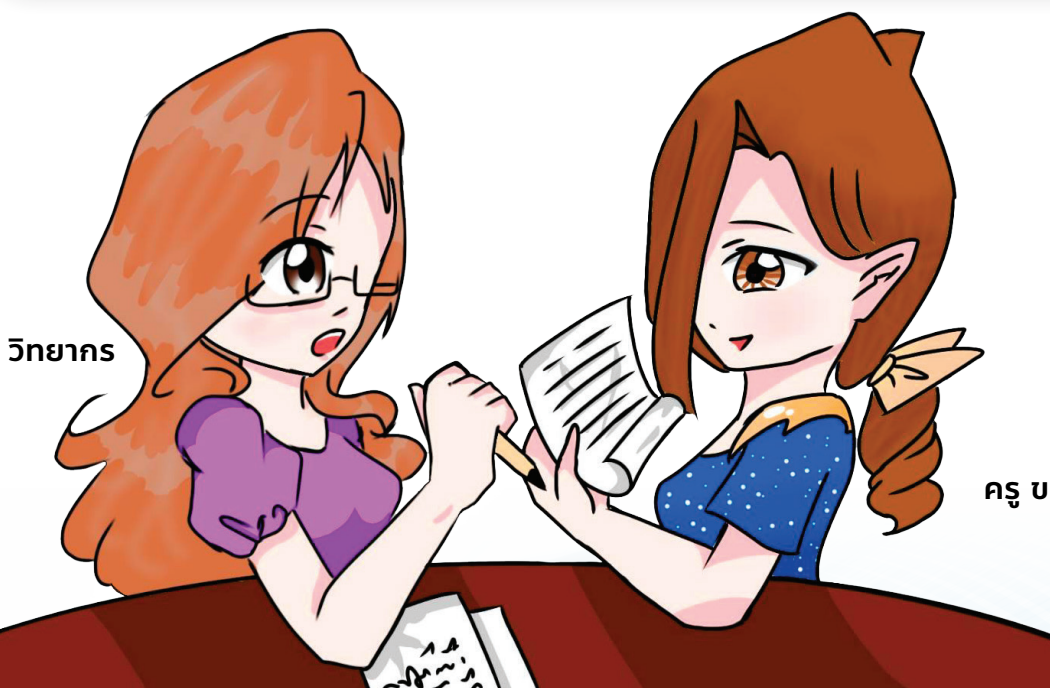
ครู ก: ไม่ใช่ค่ะ เพราะวิธีเดิมได้ถึงร้อยละ 56.2 แต่ดิฉันต้องการให้ได้สูงกว่าร้อยละ 60 ค่ะ ดิฉันต้องเปรียบเทียบกับร้อยละ 60 หรือคะ ?

วิทยากร: ถูกต้องค่ะ คุณครูต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่า “เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเรื่อง ... โดยใช้กระบวนการ... กับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม” จึงจะตรงกับปัญหาที่คุณครูต้องการ จะแก้

ครู ข: แต่ที่โรงเรียนของดิฉันไม่ได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ค่ะ ถ้าไม่เปรียบเทียบกับก่อนเรียนแล้วจะไปเปรียบเทียบกับอะไรคะ ?

วิทยากร: อาจจะใช้เกณฑ์ของกลุ่มโรงเรียน ของเขตพื้นที่การศึกษา หรือถ้าหากการสอนโดยวิธี เดิมนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด จะใช้เกณฑ์การผ่าน ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรก็ได้ หรือต้องการพัฒนาให้ได้ผลสูงขึ้นกว่าการใช้วิธีเดิม ก็นำคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยวิธีเดิมมาเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบก็ได้ ส่วนคุณครู ที่ผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างเช่น บทเรียน CAI บทเรียนสำเร็จรูป หรือชุดการสอน ซึ่งมีการหาประสิทธิภาพของสื่อและพัฒนาจนได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แล้ว เมื่อนำมาใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ทำไมจึงลดคุณค่าของสื่อโดยนำคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนจากสื่อไปเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียนคะ ถ้ามั่นใจว่าสื่อมีประสิทธิภาพตามนั้นจริง สามารถนำคะแนนเฉลี่ยหลัง เรียนของนักเรียนไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มได้เลย แต่ถ้า ไม่มั่นใจว่านักเรียนที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยจะมีคุณภาพเทียบเท่ากับนักเรียนที่ใช้ใน การทดลองหาประสิทธิภาพของสื่อหรือไม่ ก็อาจจะลดเกณฑ์ลงได้บ้างตามสภาพของ กลุ่มเป้าหมาย เช่น เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของ คะแนนเต็ม เป็นต้น

ครู ค: ที่จริงพวกดิฉันก็รู้สึกถึงความไม่สมเหตุสมผลนะคะที่น่าจะแนะนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากวิธีดี ๆ ที่เราอุตส่าห์พัฒนาขึ้น ไปเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เพื่อแสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าใช้วิธีเดิม แต่พวกเราไม่มีความมั่นใจในความรู้สึกนึกคิดของตนเอง จึงได้แต่ทำตาม ๆ กันมาค่ะ อีกอย่างคือในกรณีที่ทำวิจัยกับนักเรียนเพียงกลุ่มเดียว พวกเรารู้จักแต่สูตร t-test ที่ใช้เปรียบเทียบก่อนเรียนกับหลังเรียนเท่านั้น

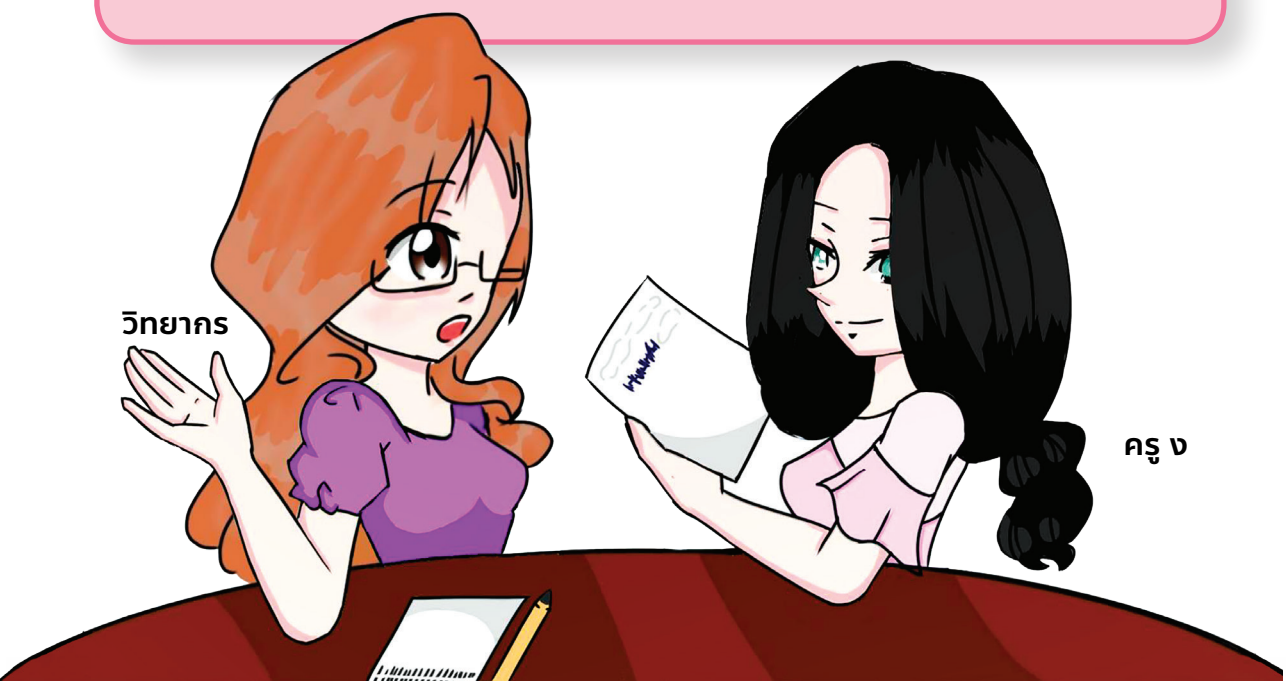
วิทยากร: t-test คือสถิติอ้างอิงที่ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติจากกลุ่มตัวอย่างไปสู่ประชากร ในกรณีที่กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยเป็นนักเรียนจำนวนมาก เช่น คุณครูอยากทราบว่าวิธีใหม่ที่คุณครูต้องการนำมาใช้แก้ปัญหาคะใช้กับนักเรียนชั้น ป. 5 ทั้ง 200 คน ในโรงเรียนที่คุณครูสอนอยู่ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าใช้วิธีเดิมหรือไม่ นั่นคือ กลุ่มเป้าหมายมีถึง 200 คน แต่คุณครูทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ป. 5 เพียงห้องเดียวจำนวน 40 คนที่มีระดับความสามารถคละกันซึ่งใช้เป็นตัวแทนของนักเรียนชั้น ป. 5 ทั้งหมดได้ ในกรณีนี้เรียกนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 200 คนว่า “ประชากร” และเรียกนักเรียนจำนวน 40 คนในห้องที่คุณครูใช้ทดลองสอนว่า “กลุ่มตัวอย่าง” สมมติว่าวิธีเดิมที่คุณครูเคยใช้นั้น นักเรียนเรียนแล้วได้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ถึงร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม แต่คุณครูต้องการให้ได้สูงกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม คุณครูก็ตั้งเกณฑ์ไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม เมื่อทดลองใช้วิธีใหม่ สมมติว่าได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.25 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 60) ที่ตั้งไว้ ต้องทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติว่า ถ้านำไปใช้กับนักเรียนชั้น ป. 5 ทั้ง 200 คน จะได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ดังกล่าวด้วยหรือไม่ โดยใช้สูตร t-test แบบกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์คะ แต่ในกรณีที่คุณครูระบุว่า กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยเป็นนักเรียนจำนวน 40 คน ในห้องที่คุณครูทดลองใช้วิธีใหม่ หมายความว่า คุณครูไม่สนใจว่าวิธีดังกล่าวจะใช้กับนักเรียนห้องอื่นได้ผลดีด้วยหรือไม่ คุณครูก็ไม่ต้องการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติเพื่อสรุปอ้างอิงผลที่ได้ไปสู่ใครที่ไหนอีก ถ้านักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 40 คนเรียนโดยใช้วิธีใหม่แล้ว ได้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 63.25 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 60) ที่ตั้งไว้ ก็สรุปผลการวิจัยได้เลยว่า การนำวิธีใหม่มาใช้แก้ปัญหากับนักเรียนห้องที่คุณครูสอนอยู่ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่คุณครูตั้งไว้ ไม่ต้องทำ t-test ค่ะ

วิทยากร

ครู ค

ครู : แล้วมีกรณีไหนบ้างคะที่เหมาะสมจะเปรียบเทียบผลการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน ?

วิทยากร : การเปรียบเทียบผลการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียนเหมาะสำหรับใช้กับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามปกติ คือใช้วิธีเดิมแล้วผลการเรียนหลังเรียนไม่สูงกว่าก่อนเรียน หรือใช้กับตัวแปรที่ค่อนข้างเปลี่ยนแปลงยาก แม้ว่านักเรียนปกติจะสามารถเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม แต่ตัวแปรบางอย่าง เช่น เจตคติ พฤติกรรม ลักษณะนิสัย ทักษะบางอย่าง หรือความสามารถทางการคิดระดับสูง อาจจะยังไม่เปลี่ยน ดังนั้นถ้าใช้วิธีใดแล้วสามารถทำให้ตัวแปรที่เปลี่ยนยากเหล่านี้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนได้ ย่อมเป็นที่ยอมรับได้ว่าวิธีนั้น ๆ มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ต้องวัดได้ตรง เช่น การวัดพฤติกรรม ต้องวัดด้วยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอหลาย ๆ ครั้ง เป็นระยะเวลานานพอสมควร การวัดความสามารถทางการคิดระดับสูง ต้องวัดด้วยข้อสอบที่นักเรียนไม่เคยเห็น ไม่เคยฝึกมาก่อนในระหว่างเรียน เป็นต้น

หวังว่าบทสนทนาข้างต้นนี้จะช่วยให้คุณครูทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการพยายามถามหาเหตุผลให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของขั้นตอนพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยมากกว่าการพยายามทำเลียนแบบโดยปราศจากความเข้าใจที่แท้จริง

การจัดกิจกรรมส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียน สังกัด สพฐ. ในสัปดาห์ห้องสมุด ปี 2562

เสาวภา ศักดา และ วรากรณ์ ศรีแสงฉาย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและเห็นคุณค่าความสำคัญของการอ่าน มักจะเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การทำงาน และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองได้เป็นอย่างดี การอบรมบ่มเพาะนิสัยและการสร้างเสริมพฤติกรรมรักการอ่านให้นักเรียนของตนตั้งแต่วัยเยาว์อยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงเป็นอีกหนึ่งบทบาทของโรงเรียน (ครู) ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงประโยชน์ของการอ่านหนังสือที่มีต่อการดำเนินชีวิต ควบคู่ไปกับการสร้างสภาพแวดล้อม สร้างแรงจูงใจ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย เห็นความสำคัญในการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน ซึ่งจะเป็นคุณลักษณะติดตัว

นักเรียนต่อไป เพื่อการใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้และดำรงชีวิตในอนาคต จึงได้ร่วมมือกันจัดทำโครงการเด็กทุกคนอ่านได้ เพื่อรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน โดยโรงเรียนที่ร่วมโครงการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล จำนวน 14 โรงเรียน ดังนี้

โรงเรียน	สังกัด
1. โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี) 2. โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. โรงเรียนชุมชนวัดไทรมา	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
4. โรงเรียนวัดคลองขุนศรี	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
5. โรงเรียนวัดหุบรัก (ไพโรประชาอุบลมร)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
6. โรงเรียนวัดบางหลวง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
7. โรงเรียนวัดยกระบัตร์ (บุรพราหมณ์สุรณ)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
8. โรงเรียนวัดสวนส้ม (สุขประชานุกูล)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
9. โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
10. โรงเรียนวัดนวลนรดิศ 11. โรงเรียนชินโนรสวิทยาลัย	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
12. โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต 13. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตริวิทยา 2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
14. โรงเรียนราชนิต นนทบุรี (นนทกิจพิศาล)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

สพฐ. และองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ร่วมรณรงค์และส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนที่ร่วมโครงการเด็กทุกคนอ่านได้ มีเป้าหมายให้ **“อ่านสัปดาห์ละเล่ม”** โดยเชิญชวนให้นักเรียนมาร่วมรับคำทำอ่านหนังสือให้ได้มากที่สุดภายในเวลาหนึ่งเดือน หรืออย่างน้อย 1 เล่มต่อสัปดาห์ พร้อมทั้ง **“เซลฟี่สัมพันธ์กับหนังสือ”** คือ ให้นักเรียนถ่ายรูปคู่หนังสือเล่มโปรดและเผยแพร่บนหน้า-facebook โดยใช้แฮชแท็ก (hashtag) #อ่านสัปดาห์ละเล่ม และ #หน้าหนังสือ

สัปดาห์ห้องสมุด เป็นกิจกรรมที่ทุกโรงเรียนดำเนินการจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งจัดในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้น รณรงค์ และสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ บางโรงเรียนจัดช่วงเวลาการแข่งขันกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในวันเรียนปกติ และจัดพิธีเปิดงานสัปดาห์ห้องสมุดอย่างเป็นทางการ และมีการมอบรางวัลให้กับผู้ชนะเลิศในการแข่งขันกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน บางโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกำหนดให้นักเรียนเข้าร่วมหรือเลือกในการร่วมกิจกรรมตามความสนใจ และให้รางวัลเป็นการแสดงความชื่นชม ให้ขวัญและกำลังใจ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้กับนักเรียน โดย สพฐ. และองค์การยูนิเซฟ แห่งประเทศไทย ได้ติดตามและเยี่ยมชมงานสัปดาห์ห้องสมุดของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จึงขอเสนอตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียน แบ่งตามระดับการศึกษา ดังนี้

ระดับประถมศึกษา มีตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

กิจกรรมทำสมาธิ เป็นกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจัดให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกวัน ในช่วงเวลาพักกลางวัน ซึ่งนักเรียนจะรู้ว่าถึงเวลาต้องทำกิจกรรมการอ่านโดยฟังสัญญาณเป็นเสียงเพลง ต้องกลับเข้าห้องเรียน ครูจะให้นักเรียน**ทำสมาธิ 5 นาที** เพื่อให้นักเรียนมีความสงบและพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่อ หลังจากนั้น จึงให้นักเรียน**เลือกอ่านหนังสือที่ตนเองสนใจ**โดยอาจเป็นหนังสือที่นำมาจากบ้าน หรือ หนังสือที่มีพร้อมให้ยืมอ่านได้ในห้องเรียน และ**ทำบันทึกการอ่าน** แล้วจึงเข้าสู่การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ตามตารางเรียนที่กำหนดไว้

กิจกรรมใช้คำสำนวนไทย เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสำนวนไทย ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความหมายของสำนวนจากการทำกิจกรรม คือ นักเรียน 1 คน ออกมาใช้คำสำนวนไทย นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยกันทายคำสำนวนไทย ครูและนักเรียน ช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับสำนวนไทย

กิจกรรมเล่านิทานหุ่นมือ เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอ่านและเล่าเรื่องให้ผู้ฟัง ได้ใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การทำกิจกรรม คือ ให้นักเรียนที่เป็นยุวบรรณารักษ์เล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ ให้เพื่อนนักเรียนฟัง หลังจากนั้นครู เชิญชวนนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

กิจกรรมบันไดงูฉลาดรู้ ฉลาดคิด เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกทักษะการคิด

วิเคราะห์ การทำกิจกรรม คือ แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วส่งตัวแทนกลุ่มละ 1 คน เพื่อออกมาเดินตามเส้นทางบันไดงู ตามแต้มที่ทอยลูกเต๋าได้ แต่ละช่องจะมีคำถามเกี่ยวกับความรู้รอบตัวหรือปัญหาเขาวนต่าง ๆ โดยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม ถ้าตอบถูก กลุ่มนั้นจะได้ทอยลูกเต๋่อีก 1 รอบ แต่ถ้าตอบผิดจะต้องหยุดเดิน 1 รอบ

ระดับมัธยมศึกษา มีตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

กิจกรรมจิตอาสา อ่านสร้างสุข เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสา ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่ น้อง ในโรงเรียน และฝึกการฟังและอ่านหนังสือ การทำกิจกรรม คือ ให้นักเรียนชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษาเลือกหนังสือเล่มที่ชอบ แล้วนำไปให้พี่จิตอาสา อ่านให้ฟัง

กิจกรรมต้นรักอ่าน เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้สรุปใจความสิ่งที่อ่าน การทำกิจกรรมคือ ให้นักเรียนช่วยกันวาดภาพต้นไม้ลงในกระดาษแผ่นใหญ่ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนเลือกหนังสือที่ตัวเองชอบ แล้วนำมาสรุปใจความสำคัญของเรื่องและเขียนลงบนกระดาษใบไม้ แล้วนำไปติดที่ต้นไม้

กิจกรรมรวมพลัง Read & Share เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้อ่านหนังสือ

ที่ชื่นชอบ การทำกิจกรรม คือ ให้นักเรียนแต่ละคนเลือกอ่านหนังสือที่ชอบแล้วเลือกหน้าที่ชอบ มาตั้งคำถาม 1 ข้อ เขียนคำถามลงบนกระดาษสี ติดที่หน้านั้น จากนั้น เขียนเชิญชวนให้น้อง ๆ มาอ่านหนังสือเล่มนั้นและติดลงที่หน้าปกหนังสือ หนังสือเล่มใดที่มีน้อง ๆ หยิบมาอ่าน ในเวลาที่เข้าใช้บริการห้องสมุด จะได้รับรางวัล

กิจกรรมที่น่าสนใจ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน เพื่อสร้างความคุ้นเคย สนุกสนาน และทำให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่พึงได้จากการอ่านและการเขียน และโรงเรียน ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา ยังมีกิจกรรมอีกหลากหลายที่โรงเรียนจัด ในลักษณะเดียวกัน เช่น การให้นักเรียนบันทึกการอ่านจากการอ่านหนังสือเป็นเรื่องหรือเป็นเล่ม การให้นักเรียนสรุปความรู้หรือเนื้อหาและจัดทำเป็นใบความรู้ โหมบายความรู้ หนังสือเล่มเล็ก การจัดหนังสือหรือสื่อการอ่านจากห้องสมุดหมุนเวียนไปยังห้องเรียนต่าง ๆ การถ่ายภาพ หน้าหนังสือที่ขอบพร้อมให้คำแนะนำหนังสือผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดบอร์ดความรู้ใน ห้องสมุดเพื่อให้ความรู้ในเรื่องที่น่าสนใจและเป็นปัจจุบัน เป็นต้น อีกทั้งโรงเรียนทั่วไป สามารถ นำกิจกรรมไปปรับใช้ได้ตามบริบทของกลุ่มเป้าหมายทั้งระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

สพฐ. และองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ได้จัดเวทีสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมอบ เกียรติบัตรให้กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 14 โรงเรียน ในการจัดเวทีดังกล่าวโรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ บอกเล่าเรื่องราวที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านว่า โรงเรียนได้รับความร่วมมือ และการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทุกฝ่ายในโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม วัด และโรงพยาบาล รวมถึงการได้รับการ บริจาคหนังสือชั้นวางหนังสือ สื่อและครุภัณฑ์ต่าง ๆ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้นซึ่งนักเรียนแต่ละคนได้อ่านหนังสือสัปดาห์ละเล่มเป็นไปตามเป้าหมาย และมีความสนใจในการอ่าน การเขียน การฟังมากยิ่งขึ้น

Parichart T. Nou Pin
August 7

...ทำให้งานได้...เพื่ออนาคตที่ดีกว่า
พรุ่งนี้ไม่เหมือนเมื่อวาน พรุ่งนี้คือวันใหม่
วันที่กำลังจะมาถึงมาหาเรา พรุ่งนี้ไม่ใช่วันที่ถูกค้นพบ หากแต่เราสร้างใหม่เป็น...จาก
หนังสือ ยังไม่สายไป เริ่มใหม่เดี๋ยวนี้
หน้า 65
รีวิวโดย อ.ศ. ปรัชชา ธรรมศักดิ์จินดา
วัน ม. 1/5 เลขที่ 41
#ReviewFeelGood
#ห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนบวรธรรมศาสตร์
#อ่านดีปลาดีเสมอ

NesTy Jirapinya
August 7

"... พอเราไม่รู้ว่าเราอยู่ตรงไหน ก็เลยไม่รู้ว่าจะควรพัฒนาไปในทิศทางใด..."
จากหนังสือ อ.ศ. สม เตชะ หน้า 83
รีวิวโดย อ.ศ. รัชกัญญา แสงไฟ
วัน ม. 1/9 เลขที่ 29
#ReviewFeelGood
#ห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนบวรธรรมศาสตร์
#อ่านดีปลาดีเสมอ

Mi Min is with Sudarat Charoensuk and 2 others.
August 2

#อ่านดีปลาดีเสมอ
#อ่านดีปลาดีเสมอ
#โรงเรียนบวรธรรมศาสตร์

การอบรมบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน โรงเรียน (ครู) เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสอดแทรกการอ่านให้อยู่ในวิถีชีวิตของนักเรียนภายในโรงเรียน การอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งการอ่านได้ง่าย การสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน เพื่อให้ นักเรียนสนใจที่จะเข้าใช้บริการ และได้รับการบริการอย่างทั่วถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ และความชื่นชอบในการอ่านของนักเรียนตามช่วงวัย โรงเรียนบางโรงจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย บางโรงจัดกิจกรรมที่เรียบง่าย แต่จัดอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มีการใช้งบประมาณมากหรือน้อยตามรูปแบบของกิจกรรมที่เลือกจัดตามบริบทและปัจจัยในความพร้อมของนักเรียน ครู และทรัพยากรของโรงเรียน ก็สามารถกระตุ้นความสนใจและเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

การจัดกิจกรรมใดก็ตามที่ทำให้นักเรียนหันมาสนใจหยิบ จับ อ่านสื่อการอ่านต่าง ๆ ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยรักการอ่านได้ สิ่งสำคัญคือขอเชิญชวนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทำให้นักเรียนตระหนักใน重要性ของการอ่าน เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอ่านเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง นำไปสู่การเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

การรับมือ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในสถานศึกษา

สายพันธุ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยได้ลงนามใน ข้อตกลงนานาชาติ ที่เรียกว่า กรอบการทำงานเซนไดเพื่อการลด ความเสี่ยงภัยพิบัติ พ.ศ. 2558-2573 หรือกรอบเซนได (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 : The Sendai Framework) ซึ่งประกาศใช้ในการประชุม

สหประชาชาติระดับโลกว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 14-18 มีนาคม 2558 ที่เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น โดยกรอบการทำงานนี้มีระยะเวลา 15 ปี มีการเน้นย้ำเรื่อง การส่งเสริมบทบาทของทุกภาคส่วน รวมทั้งภาคการศึกษาในการลดความเสี่ยงภัยพิบัติ อย่างจริงจัง

ประเทศไทยเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นประจำทุกปี และได้รับผลกระทบจาก ภัยธรรมชาติขั้นรุนแรงหลายครั้ง เช่น การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิในห้วงจังหวัดภาคใต้ และ มหาอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2554 นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกส่งผลกระทบ ให้ภัยธรรมชาติในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีความถี่และความรุนแรงมากขึ้นกว่าในอดีต นักวิทยาศาสตร์พบว่า ในช่วงระยะ 20 ปีมานี้ ประเทศไทยมีภัยที่เกิดจากแผ่นดินถล่มมีมากกว่าเดิม 10 เท่า มีปัญหาการเซาะชายฝั่งเกือบร้อยละ 30 และเกิดแผ่นดินไหวขนาดกลาง 6.3 แมกนิจูด ที่จังหวัดเชียงรายซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในรอบ 100 ปี

ภาคการศึกษาก็ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ในช่วงเวลา หลายปีที่ผ่านมา สถานศึกษาได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติมาโดยตลอด โดยเฉพาะความเสียหาย จากวาตภัยและอุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกฤดูกาล ทำให้กระทรวงศึกษาธิการต้องจัดสรร งบประมาณจำนวนมากในการฟื้นฟูซ่อมแซมอาคารสถานที่ บ่อยครั้งที่ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็น อุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้ต้องหยุดเรียน ครูต้องหาวิธีการชดเชยเวลา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนครบหลักสูตร แม้ว่าภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยจะไม่ได้ส่งผลให้

ครู นักเรียนและครอบครัวของบุคลากรต้องเสียชีวิตเป็นจำนวนมากเหมือนประเทศอื่น ๆ แต่ความเสียหายที่เกิดกับอาคารสถานที่ ส่งผลถึงความมั่นใจในความปลอดภัยของสถานศึกษา และการเสียโอกาสในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การเรียนรู้เรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติในสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนและครูอย่างมาก การทำงานด้านความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา มีองค์ประกอบสามเสา ดังภาพนี้

ภาพ กรอบแนวคิดเรื่อง Comprehensive School Safety Framework (CSSF)

เสาหลักที่ 1 สถานที่เรียนปลอดภัย

แนวทางการดำเนินงานสำหรับเสาหลักนี้ ได้แก่ การเลือกทำเลที่ตั้งที่ปลอดภัยการออกแบบ/ก่อสร้างอย่างมีมาตรฐาน ตลอดจนการติดตั้งจัดวางวัสดุอุปกรณ์ภายในโรงเรียนและการดูแลรักษาโรงเรียน ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถลดผลกระทบจากภัยพิบัติได้

เสาหลักที่ 2 การบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงานสำหรับเสาหลักนี้ ได้แก่ ผู้บริหารภาคการศึกษาทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด รวมถึงชุมชนและโรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งร่วมงานกับหน่วยงานด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ในระดับโรงเรียน ต้องมีศักยภาพในการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายจากภัยพิบัติ มีการซักซ้อมทำความเข้าใจให้บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนแวดล้อมให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที สามารถลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน และสามารถฟื้นฟูกลับสู่สภาพเดิมได้อย่างรวดเร็ว ในกรณีที่โรงเรียนได้รับผลกระทบและต้องปิดทำการ ให้เตรียมแผนการจัดการเรียนการสอนสำรองเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง

เสาหลักที่ 3 การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวจากภัยพิบัติ

แนวทางการดำเนินงานสำหรับเสาหลักนี้ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี มีความสามารถในการป้องกันตนเองและเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินได้ โดยอาจเชื่อมโยงบทเรียนที่มีอยู่ในหลักสูตรเข้ากับประเด็นภัยพิบัติ

ท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ลักษณะของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม รวมทั้ง จัดกิจกรรมเสริมเพื่อการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยจากภัยพิบัติในโรงเรียน และจัดการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ในโรงเรียน

ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกับ มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย และศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย ภายใต้ เครือข่ายโรงเรียนปลอดภัยประเทศไทย (Thailand Safe School Network) ทำการสำรวจความพร้อมเพื่อลดความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ส่งผ่านระบบสื่อสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 16,886 โรงเรียน ครอบคลุม 4 หัวข้อสำคัญ ได้แก่ 1) ความเสี่ยงภัยพิบัติของสถานศึกษา 2) สถานที่เรียนปลอดภัย 3) การบริหารจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน และ 4) การจัดการเรียนการสอนเพื่อลดความเสี่ยงภัยพิบัติ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรื่องความปลอดภัยรอบด้านของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายโรงเรียนปลอดภัยในภูมิภาคอาเซียน

จากการสำรวจความพร้อมเพื่อลดความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติของโรงเรียนดังกล่าว พบว่าโรงเรียน ร้อยละ 37.79 มีความปลอดภัยของอาคารสถานที่อยู่ในระดับดีมาก และร้อยละ 42.71 อยู่ในระดับดี ส่วนความพร้อมด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ พบว่า โรงเรียนร้อยละ 21.73 อยู่ในระดับดีมาก ในขณะที่ระดับดีและพอใช้ มีอัตราส่วนร้อยละ 35 และร้อยละ 25.27 ตามลำดับ ส่วนความพร้อมด้านการให้การศึกษาเรื่องการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวนั้นจัดอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 59.16

นอกจากนี้ ผลการสำรวจดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่า ยังมีช่องว่างในด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษาและการเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ให้ปลอดภัย รวมทั้ง การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในระดับโรงเรียนให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ตลอดจนสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานในท้องถิ่น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการลดความเสี่ยงภัยพิบัติในเชิงรุก (Proactive Measures) อีกทั้งยังไม่มีกระบวนการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหรือคู่มือที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาตามบริบทความเสี่ยงของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย องค์การช่วยเหลือเด็ก (Save the Children) มูลนิธิรักษ์ไทย และสมาชิกเครือข่ายโรงเรียนปลอดภัย จัดทำหลักสูตรการลดความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ National online training safe school ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ สร้างความปลอดภัย และการบริหารจัดการด้านลดความเสี่ยงภัยพิบัติให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดสถานที่ให้ปลอดภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและการปรับตัวรับสภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

ทั้งนี้ หลักสูตรการลดความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วย สารการเรียนรู้ 5 เรื่อง ได้แก่

1. ความเสี่ยงภัยธรรมชาติและ การประเมินความเสี่ยง
2. การจัดและปรับปรุงอาคารสถานที่ให้ปลอดภัย
3. การบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา
4. การจัดการเรียนการสอนเรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5. ประเด็นหลักอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายอาคาร การคุ้มครองเด็ก เป็นต้น

หลักสูตรการลดความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นการเรียนในรูปแบบที่เรียกว่า online training ผ่านทาง <https://thaisafe-schools.com> มีจำนวนชั่วโมงเรียนทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยมีครูที่เข้าเรียน online training จำนวน 27,915 คน ซึ่งผู้ที่เข้าเรียนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเมินผลจากการวัดค่าพื้นฐาน (Baseline) ด้าน Safe School โดยก่อนเริ่มเรียนให้ผู้เรียนพิจารณาคะแนน Baseline ของสถานศึกษา เพื่อประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงของสถานศึกษา

2. ลงทะเบียนเข้าห้องเรียนออนไลน์ พร้อมเริ่มศึกษาได้ทีละบท ทีละหัวข้อ โดยสามารถเรียนซ้ำ หยุดเรียน หรือเรียนต่อเมื่อใดก็ได้ผ่านทางหน้าเว็บไซต์ <https://thaisafeschools.com>

3. ทำแบบทดสอบ ก่อนเรียน/หลังเรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถประเมินความรู้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนของตัวเองว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงภัยพิบัติอยู่ในระดับใด

4. แนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้วยการรวมสื่อความรู้และแนวทางการจัดการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแก่สถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ ประชาชนในชุมชน รวมทั้งให้ความรู้แก่เด็กเพื่อสร้างความรู้และทักษะเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ

ท้ายที่สุดนี้ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการอบรมหลักสูตรการลดความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะช่วยสร้างความเข้าใจ สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้มีกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการลดความเสี่ยงภัยพิบัติในเชิงรุก อีกทั้งมีกระบวนการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาคู่มือที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้จัดการในสถานศึกษาตามบริบทความเสี่ยงภัยของแต่ละพื้นที่ได้ตามกรอบมาตรฐานสากลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *โครงการหลักสูตรความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน*. สืบค้น 10 ธันวาคม 2562, จาก <https://thaisafeschools.com>

วารสาร วิชาการ

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้
ด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อการจัดการเรียนการสอน
และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็น
สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์
ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู
อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้
เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน
ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษา
และคณะกรรมการวารสารวิชาการ

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ร่วมส่งบทความวิชาการ ด้านการศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ
ความยาวระหว่าง 5-7 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยต์
พร้อมภาพประกอบ

(ไม่รับบทความวิทยานิพนธ์หรือ บทความงานวิจัย
บรรณานุกรมอ้างอิงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น)

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำนั่นนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
หรืออีเมล obec.journal@gmail.com

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
อีเมล obec.journal@gmail.com

ISSN : 1513-0096